23. INTERPRETACJE

Ogólnopolski Festiwal Sztuki Reżyserskiej **Katowice 2026**

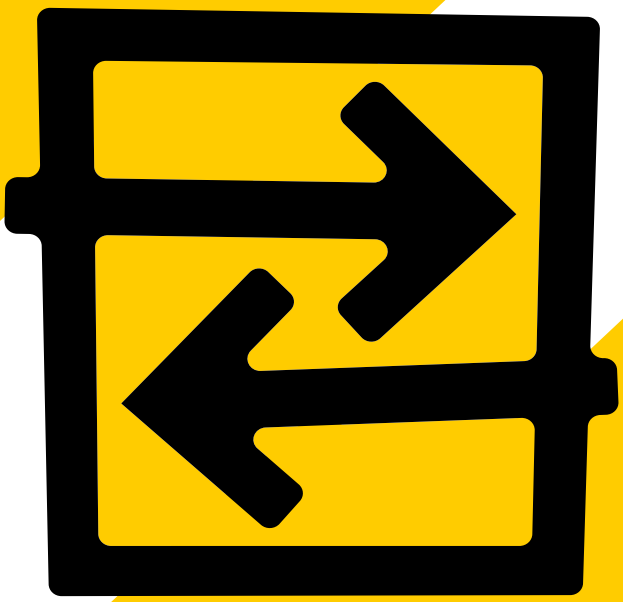

TEATR ŚLĄSKI
im. St. Wyspiańskiego

KATOWICE
dla odmiany

KATOWICE
Miasto Ogrodów
Instytucja Kultury
im. Krystyny Bochenek

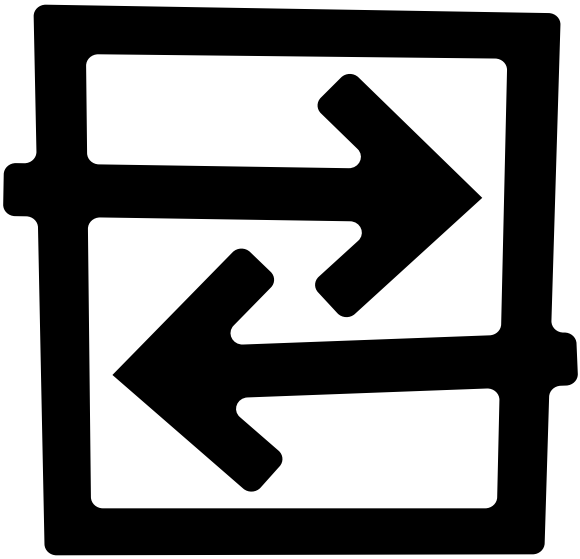

SPIS TREŚCI

Prawda jest pomiędzy 4

Historia, która wciąż się pisze Robert Talarczyk 6

Odwaga patrzenia Bartosz Cudak 7

Program 8

Informacje praktyczne 10

Dlaczego Swinarski? Beata Guczalska 12

Selekcjonerzy 17

Spektakle konkursowe 20

Spektakle mistrzowskie 32

Nagrody i Jurorzy 36

Nagroda Główna – Laur Konrada 36

Nagroda Dyrektorów 41

Nagroda Publiczności 44

Nagroda Teatru Polskiego Radia 46

INTERPRETACJE Teatru Telewizji 48

Schyłek Republiki. Debaty 60

Spektakle towarzyszące 62

Biuro Festiwalowe 66

Organizatorzy i partnerzy 67

Prawda jest pomiędzy

Ja nie uważam, że bohater jest tubą autora lub tubą idei utworu.
Uważam natomiast, że prawda jest pomiędzy,
a więc także i w interpretacji widza.

Konrad Swinarski

23. edycja Ogólnopolskiego Festiwalu Sztuki Reżyserskiej INTERPRETACJE odbywa się w czasach radykalnych polaryzacji i obsesji jednoznaczności. W czasach, które każą natychmiast opowiedzieć się po jednej ze stron, wybrać flagę, barykadę lub okop. Wydać wyrok. Potępić albo uniewinnić. Scancelować albo bronić. Wskazać winnych i niewinnych. Świat oglądamy dziś jako konflikt dobra ze złem, prawdy z kłamstwem, swoich z obcymi.

A jednocześnie żyjemy w epoce wyczerpania. Wielkie opowieści o wolności straciły dawną moc. Autorytety strącono z piedestałów, a nowych nie widać. Języki polityczne, społeczne i kulturowe, które jeszcze niedawno porządkowały rzeczywistość, coraz częściej okazują się niewystarczające do jej opisu. Nad naszymi głowami ponownie krążą widma radykalizmów, a rzeczywistość wymyka się prostym diagnozom. Coraz wyraźniej widzimy, że żyjemy pośród sprzeczności, których nie da się rozstrzygnąć jednym hasłem, jedną ideą ani jedną interpretacją.

Dlatego wracamy do słów Konrada Swinarskiego, patrona Festiwalu.

Prawda jest pomiędzy.

Pomiędzy twórczą wolnością a odpowiedzialnością za znaczenia. ***Pomiędzy*** wspólnotą a indywidualizmem. ***Pomiędzy*** potrzebą zmiany a lękiem przed nią. ***Pomiędzy*** mitem a rzeczywistością. ***Pomiędzy*** eksperymentem a tradycją. ***Pomiędzy*** wiarą a bluźnierstwem. ***Pomiędzy*** ambicją a celem. ***Pomiędzy*** miłością a nienawiścią. ***Pomiędzy*** empatią a prowokacją.

To właśnie tam rodzi się dziś najciekawsza sztuka reżyserska.

Tegoroczne INTERPRETACJE są festiwalem gestów, które próbują jednocześnie interweniować w rzeczywistość i budować relację z widzem. Interesuje nas teatr nowej polityczności: zaangażowany, ale nie dogmatyczny; odważny, ale nie mentorski; prowokujący, ale nie oparty na pustej antagonizacji. Teatr, który nie kończy sporów, lecz je otwiera; nie daje gotowych odpowiedzi, lecz uruchamia proces interpretacji.

Bo zarówno interpretacja, jak i sam teatr nie należą wyłącznie do autorów, aktorów czy reżyserów. Powstają ***pomiędzy.*** W spotkaniu z publicznością. W napięciu między różnymi doświadczeniami, wrażliwościami i racjami. W przestrzeni, gdzie znaczenia nie są ogłaszane, lecz negocjowane.

23. edycja INTERPRETACJI jest więc zaproszeniem do takiego spotkania.

Nie po to, by utwierdzać się we własnych przekonaniach, lecz po to, by wystawiać je na próbę. Bo być może najważniejszym dziś aktem odwagi nie jest posiadanie racji. Jest gotowość, by szukać jej ***pomiędzy.***

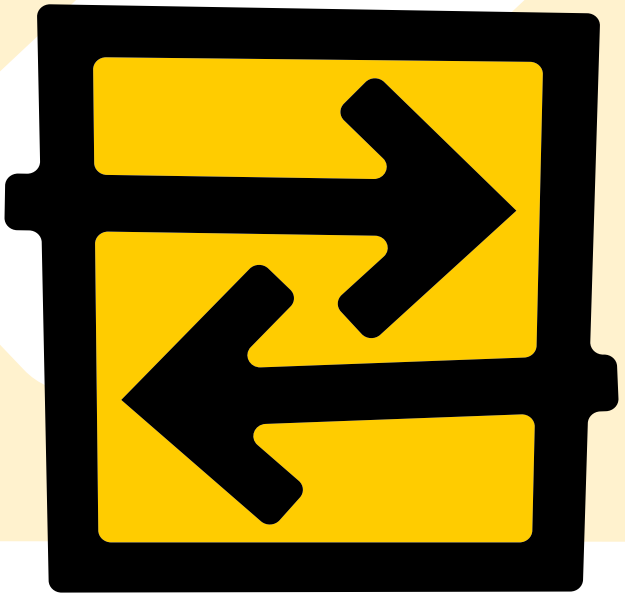

HISTORIA, KTÓRA WCIĄŻ SIĘ PISZE

Czasem historia zatacza koło w sposób nieoczekiwany. INTERPRETACJE zaczęły się od pomysłu i dyrekcji artystycznej Kazimierza Kutza, a Katowice za jego sprawą stały się kuźnią reżyserskich talentów. Dziś festiwal, którego był twórcą, trafia w całości do Teatru Śląskiego – miejsca, w którym jego nazwisko jest wciąż żywe, a on sam stał się jego nieformalnym patronem. Trudno o piękniejszy zbieg okoliczności. I trudno o większe zobowiązanie.

Przez lata byliśmy współorganizatorem INTERPRETACJI. Dziś bierzemy za festiwal pełną odpowiedzialność, przy wsparciu Miasta Katowice i Instytucji Kultury Katowice Miasto Ogrodów. Chcemy zachować jego tradycję, ale nie traktować jej jak muzealnego eksponatu. Bo festiwal żyje tylko wtedy, kiedy potrafi zaskoczyć, zachwycić, wzbudzić emocje, a czasem także sprowokować i skłonić do sporu. Kiedy pozwala zobaczyć teatr i jego twórców, zanim jeszcze staną się historią.

Dlatego szczególnie cieszy mnie obecność na tegorocznym Festiwalu wybitnych reżyserów – byłych laureatów Lauru Konrada – oraz zaprzyjaźnionych z Teatrem Śląskim dyrektorów i ludzi teatru. Wielu z nich reżyserowało na naszych scenach, z wieloma od lat współpracujemy. Ich obecność sprawia, że INTERPRETACJE są nie tylko konkursem, ale także spotkaniem ludzi, których łączy wiara w siłę teatru.

A najbardziej fascynuje mnie to, czego jeszcze nie wiemy. Kogo odkryjemy? Kto nas olśni? Kto wywoła dyskusję? Kto właśnie tutaj, w Katowicach, zrobi ten mały, wielki krok i rozpocznie nowy rozdział swojej teatralnej historii?

To wielki zaszczyt, że właśnie w Teatrze Śląskim mogą wykluwać się następcy Konrada Swinarskiego czy Kazimierza Kutza. I wielka radość, że możemy dołożyć do ich historii własną cegiełkę.

Robert Talarczyk
Dyrektor Festiwalu

ODWAGA PATRZENIA

Po czyjej jesteś stronie? To jedno z najczęściej zadawanych dziś pytań. Oczekujemy deklaracji, opowiedzenia się, jasnego stanowiska. Coraz mniej cierpliwości mamy dla tego, co niejednoznaczne i sprzeczne. A teatr działa przecież inaczej! Jego siłą nie jest udzielanie odpowiedzi, ale komplikowanie pytań. Propozycja spojrzenia na świat oczami kogoś, z kim się nie zgadzamy. Nie po to, by unieważnić różnice, ale by naprawdę je zobaczyć. Dlatego na INTERPRETACJACH nie wybieramy stron. Interesuje nas odwaga patrzenia na to, co pomiędzy.

To zresztą jedna z rzeczy, których możemy nauczyć się od Konrada Swinarskiego, patrona Festiwalu. Jego teatr nie był wygodny ani jednoznaczny. Nie przypisywał bohaterom prostych etykiet, nie pozwalał łatwo wskazać dobrych i złych. Zmuszał do patrzenia dłużej, głębiej, czasem wbrew własnym przekonaniom.

Takiej odwagi szukaliśmy w tegorocznych INTERPRETACJACH. Spośród ponad 80 zgłoszeń wybraliśmy do konkursu sześć przedstawień młodych reżyserek i reżyserów: Mikity Łynczyka, Olgi Ciężkowskiej, Kamila Białaszka, Anny Obszańskiej, Ewy Platt i Katarzyny Minkowskiej. Ich spektakle pokazują, jak różnorodny może być dziś teatr – od reinterpretacji klasyki, przez teatr choreograficzny i dokumentalny, po teatr nowego zaangażowania. Łączy je autorski, odważny sposób patrzenia na świat i potrzeba spotkania z widzem.

Reżyserzy walczą o Laur Konrada, symbol kontynuacji teatralnego dziedzictwa Swinarskiego, oraz o Nagrodę Publiczności, którą przyzna Jury Społeczne. Nowością są dodatkowe wyróżnienia: Nagroda Dyrektorów – zaproszenie do realizacji spektaklu w Teatrze Śląskim oraz Nagroda Polskiego Radia, symboliczny powrót radia na festiwal – zaproszenie do realizacji słuchowiska.

Konkurs to dopiero początek. W programie znalazły się także spektakle towarzyszące i mistrzowskie – „Krzyżacy" Jana Klaty oraz „Wycinka" Krystiana Lupy. Ten drugi, w związku ze śmiercią Jana Frycza, pokażemy z użyciem rejestracji Teatru Telewizji. Pokaz będzie okazją do wspólnego pożegnania wybitnego aktora. Spektakle telewizyjne powracają także w cyklu INTERPRETACJE Teatru Telewizji. Pokażemy w nim przedstawienia realizowane na „największej scenie świata".

INTERPRETACJE to przestrzeń do dialogu. Na debatach „Schyłek Republiki" porozmawiamy o polityczności teatru, o jego odpowiedzialności, o sprawczości. Zapraszamy też do dzielenia się własnymi interpretacjami po spektaklach konkursowych.

Festiwal jest próbą nowego otwarcia – na ciekawych twórców i różne sposoby myślenia o teatrze. To połączenie festiwalowych tradycji z nowym, odważnym spojrzeniem na współczesny teatr.

Teatr jest dziś potrzebny tam, gdzie kończy się pewność, że rację mamy tylko my. Bo prawda znajduje się pomiędzy sceną a widownią. Zapraszam do odważnego patrzenia!

Bartosz Cudak
Kurator Programowy Festiwalu

17 października | sobota

14.00 | Restauracja Kryształowa
debata
SCHYŁEK REPUBLIKI. REŻYSERIA

17.00 | Duża Scena | 2 h 45' z przerwą
spektakl mistrzowski ENG PJM AD
KRZYŻACY
reż. Jan Klata | Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie

18 października | niedziela

16.00 i 19.00 | studio TVP Katowice | 1 h 20'
spektakl konkursowy ENG CC
NOWY PAN TADEUSZ, TYLKO ŻE RAPOWY
reż. Kamil Białaszek | Teatr Polski w Poznaniu

19 października | poniedziałek

18.00 | Duża Scena | 3 h 10' z przerwą
spektakl konkursowy ENG PJM AD
WSZYSCY JESTEŚMY BELÉN
reż. Katarzyna Minkowska | Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie

20 października | wtorek

17.30 | Kinoteatr Rialto | 1 h 5'
INTERPRETACJE Teatru Telewizji
KRÓLOWA MIŁOŚCI
reż. Monika Czajkowska

19.00 | Scena w Malarni | 2 h 20'
spektakl towarzyszący ENG
STRACH ZŻERA DUSZĘ
reż. Jędrzej Piaskowski | Teatr Śląski

21 października | środa

18.00 | Katowice Miasto Ogrodów | 1 h 30'
spektakl konkursowy PJM
NOWY WSPANIAŁY ŚWIAT
reż. Anna Obszańska | Wrocławski Teatr Pantomimy

20.00 | Duża Scena | 2 h
spektakl konkursowy AD
PROWADŹ SWÓJ PŁUG PRZEZ KOŚCI UMARŁYCH
reż. Ewa Platt | Teatr Narodowy w Warszawie

20.00 | Kinoteatr Rialto | 1 h 15'
INTERPRETACJE Teatru Telewizji
PEŁNA POWAGA. KOMEDIA DLA LUDZI BEZ POCZUCIA HUMORU
reż. Tadeusz Kabicz

22 października | czwartek

13.00 | Kinoteatr Rialto | 1 h 20'
INTERPRETACJE Teatru Telewizji
PUNKTY TKLIWE
reż. Marek Leszczewski

19.00 | Teatr Rozrywki | 2 h 55' z przerwą
spektakl konkursowy ENG AD
LALKA
reż. Mikita Łynczyk | Teatr Dramatyczny w Warszawie

23 października | piątek

13.00 | Kinoteatr Rialto | 55'
INTERPRETACJE Teatru Telewizji
PIEŚNI PIEKARZY POLSKICH
reż. Klaudia Gębska

19.00 | Pałac Młodzieży | 2 h
spektakl konkursowy PJM AD
NIEUSTRASZONA MIŁOŚĆ EVE ADAMS
reż. Olga Ciężkowska | Narodowy Stary Teatr

PO SPEKTAKLACH KONKURSOWYCH ZAPRASZAMY NA SPOTKANIA Z TWÓRCAMI PROWADZONE PRZEZ KATARZYNĘ NIEDURNY

ENG performance with English surtitles
AD spektakl z audiodeskrypcją
PJM spektakl z tłumaczeniem na Polski Język Migowy
CC spektakl z napisami dla osób g/Głuchych i niedosłyszących

24 października | sobota

14.00 | Restauracja Kryształowa
debata
SCHYŁEK REPUBLIKI. DRAMATURGIA
współpraca z Festiwalem „Rzeczywistość przedstawiona"

16.00 i 19.00 | Scena Kameralna | 1 h 50'
spektakl towarzyszący ENG
CHŁOPACY
reż. Krzysztof Zygucki | Teatr Śląski

25 października | niedziela

12.00 | Kinoteatr Rialto | 1 h 25'
INTERPRETACJE Teatru Telewizji
CZŁOWIEK JAKI JEST, KAŻDY WIDZI
reż. Katarzyna Minkowska

18.00 | Duża Scena | 4 h 15' z przerwą
spektakl mistrzowski i gala finałowa CC
WYCINKA
reż. Krystian Lupa | Teatr Polski w Podziemiu

26 października | poniedziałek

18.00 | Duża Scena | 4 h 15' z przerwą
spektakl mistrzowski ENG
WYCINKA
reż. Krystian Lupa | Teatr Polski w Podziemiu

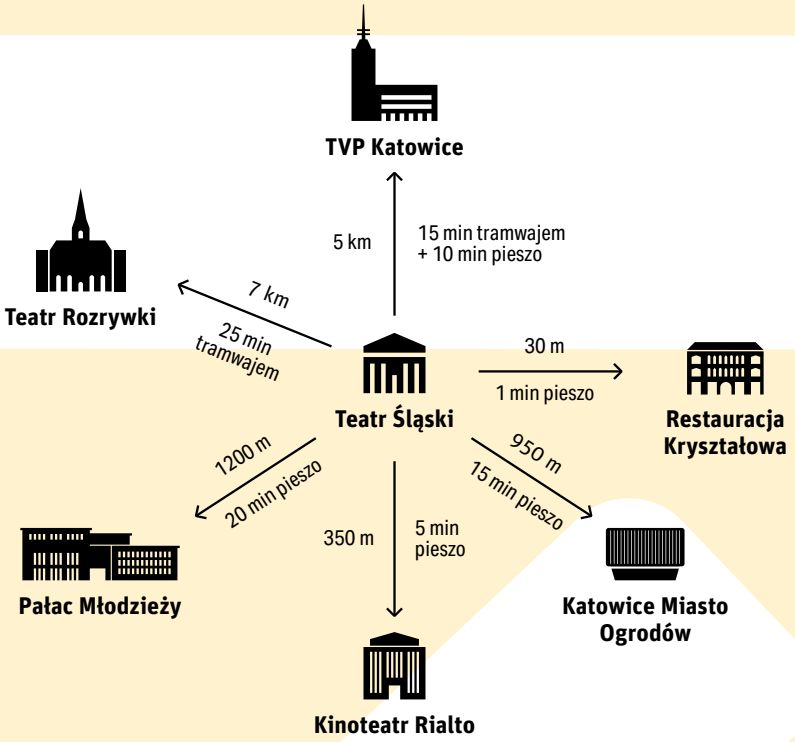

MIEJSCA FESTIWALOWE

Teatr Śląski, Duża Scena
Rynek 10, Katowice

Teatr Śląski, Scena Kameralna
ul. Warszawska 2, Katowice

Teatr Śląski, Scena w Malarni
ul. Teatralna 2A, Katowice

Katowice Miasto Ogrodów
Plac Sejmu Śląskiego 2, Katowice

Pałac Młodzieży
ul. Mikołowska 26, Katowice

TVP Katowice
ul. Telewizyjna 1, Katowice

Teatr Rozrywki
ul. Marii Konopnickiej 1, Chorzów

Restauracja Kryształowa
ul. Warszawska 5, Katowice

Kinoteatr Rialto
ul. św. Jana 24, Katowice

BILETY

Bilety są dostępne w kasie Teatru Śląskiego oraz na stronie internetowej teatrslaski.art.pl.

Ceny biletów na spektakle konkursowe

- ➔ bilet normalny 130 zł
- ➔ bilet ulgowy 100 zł
- ➔ bilet z Katowicką Kartą Mieszkańca 65 zł
- ➔ bilet dostępny (widzowie z orzeczeniem o niepełnosprawności, Honorowi Dawcy Krwi) 20 zł

Ceny biletów na spektakle mistrzowskie (parter, I balkon, loże)

- ➔ bilet normalny 200 zł
- ➔ bilet ulgowy 150 zł
- ➔ bilet z Katowicką Kartą Mieszkańca 100 zł
- ➔ bilet dostępny (widzowie z orzeczeniem o niepełnosprawności, Honorowi Dawcy Krwi) 20 zł

Ceny biletów na spektakle mistrzowskie (II balkon)

- ➔ bilet normalny 120 zł
- ➔ bilet ulgowy 90 zł
- ➔ bilet z Katowicką Kartą Mieszkańca 60 zł
- ➔ bilet dostępny (widzowie z orzeczeniem o niepełnosprawności, Honorowi Dawcy Krwi) 20 zł

Ceny biletów na spektakle towarzyszące

- ➔ bilet normalny 70 zł
- ➔ bilet ulgowy 55 zł
- ➔ bilet z Katowicką Kartą Mieszkańca 35 zł
- ➔ bilet dostępny (widzowie z orzeczeniem o niepełnosprawności, Honorowi Dawcy Krwi) 20 zł

Ceny biletów na INTERPRETACJE Teatru Telewizji

- ➔ 10 zł (bilety dostępne w kasie Kinoteatru Rialto oraz na stronie rialto.katowice.pl)

Przed spektaklami dostępne będą wejściówki w cenie 50 zł – ich liczba jest ograniczona i dostępna do wyczerpania puli miejsc

Wstęp na debaty jest bezpłatny

Więcej materiałów festiwalowych na blogu i na kanale Spotify

festiwal-interpretacje.pl/blog

Ogólnopolski Festiwal Sztuki Reżyserskiej INTERPRETACJE

Beata Guczalska

DLACZEGO SWINARSKI?

Konrad Swinarski odszedł ponad pół wieku temu i topnieje liczba osób, które mogły osobiście oglądać jego spektakle – a pamięć teatru jest przysłowiowo krótka, kończy się niemal równocześnie z chwilą zdjęcia spektaklu z afisza. Mimo to Swinarski pozostaje patronem polskich reżyserów – nie tylko Festiwalu INTERPRETACJE, ale również przyznawanej od 1976 roku przez miesięcznik „Teatr" nagrody jego imienia. Co w jego twórczości było na tyle wyjątkowego, by się do niej odwoływać? Czy jest sens powracać do jego przedstawień, idei, sposobu pracy?

Badacz teatru, patrzący na współczesność z perspektywy przeszłości, bez trudu mógłby wskazać, jak wiele nowości, przełomowych praktyk i tematów wprowadził Swinarski do polskiej kultury teatralnej. Stały się one częścią świadomości teatru na zasadzie oczywistości – to naturalny los niegdysiejszych wielkich odkryć. Warto jednak przyjrzeć się jego działaniom artystycznym nieco dokładniej, bo tkwią tam rzeczy, które i dzisiaj mogą być w myśleniu teatralnym pożyteczne – zwłaszcza, gdy spojrzy się na współczesność z odpowiednim dystansem, przebijając się przez pancerz mód i jedynie słusznych (na tę chwilę) poglądów.

Swinarski był dzieckiem swojej epoki – wojennej i zimnowojennej, w której podziały narodowe i ideologiczne bywały zabójcze, a przynależność do wrogiej społeczności nie pozwalała zobaczyć w jej przedstawicielach ludzi. Lecz jego pochodzenie, choć symptomatyczne, nie było jednak do końca typowe, bo mieściło w sobie dwie tradycje i kultury, polską i niemiecką – niegdyś sąsiadujące, a od pewnego momentu wzajemnie nienawistne. Będąc częścią jednej i drugiej, od wojennego dzieciństwa przez całe życie twórcze, nauczył się przekraczać jednostronny ogląd politycznej rzeczywistości, a przede wszystkim dostrzegać po obu stronach przede wszystkim indywidualnych ludzi, ich racje działania i motywacje. **Bardzo wcześnie nabrał dystansu do wszelkich ideologii i sceptycyzmu co do ich rzekomej słuszności.** Długo się wydawało, że czasy, w których historia i polityka determinują ludzki los, naznaczony miejscem urodzenia i przynależnością do określonego narodu, szczęśliwie przeminęły – a oto znaleźliśmy się znów w czasie wojennego konfliktu, w którym żołnierze agresora nie są ludźmi, lecz obiektami do wyeliminowania, a narodowość – polska, rosyjska, ukraińska, żydowska, palestyńska – nabiera charakteru niezawinionego piętna, staje się źródłem wrogości i przyczyną ataków. **Zadaniem sztuki wydaje się znowu przywracanie ludzkiej, arcyludzkiej i indywidualnej perspektywy, ponad podziałami i narodami.**

Nie tylko wojenny konflikt i świat w stanie politycznego wrzenia wymaga odpowiedzi sztuki. Podziały społeczne, napędzane konkurencyjnymi ideologiami, nie od dziś powodują zamykanie się w obrębie własnego środowiska i całkowity brak otwartości na poglądy ideowych przeciwników, a podział na „dobrych" i „złych", poczucie moralnej wyższości i pogarda dla myślących inaczej uniemożliwiają jakikolwiek dialog. Nie jest od tej skazy wolne i teatralne środowisko, hołdujące własnym wartościom, bez wątpienia pozytywnym, ale w irytujący nieraz sposób lekceważące inne postawy i wartości. Z troską – i nie bez poczucia własnej szlachetności – pochylające się nad „wykluczonymi", lecz tylko tymi, których samo wybrało, ślepe na cały ogrom innych wykluczeń. Od Swinarskiego można by się nauczyć, jak burzyć tę ustaloną wersję oglądu rzeczywistości, w której pewne zjawiska są po prostu niedopuszczane do społecznej widzialności, inne – wykrzywiane i przedstawiane tendencyjnie. Dziś mamy do czynienia z dyktatem politycznej poprawności i *cancel culture*, kiedyś teatralni twórcy zmagali się z PRL-owską cenzurą z jednej i niekwestionowanym społecznie autorytetem kościoła katolickiego z drugiej strony, co pokazuje, że zawsze artyści muszą szukać dróg wolności twórczej wobec zewnętrznych nacisków, ale także wobec obowiązujących przekonań własnego środowiska, często równie jednostronnych i trudnych do zrewidowania.

Strategia Swinarskiego warta jest przypomnienia: budował na scenie świat składający się z tylu perspektyw, ilu było bohaterów dramatu. Na próbie *Dziadów* stwierdził, że dramat ma konstrukcyjnie dwóch najważniejszych bohaterów – i nie są to wcale, jak uczono w szkole, Gustaw-Konrad i Ksiądz Piotr, ale Konrad i Senator Nowosilcow. A każdy z nich ma swojego Boga, swoje racje działania, których nie musimy podzielać, ale warto je dostrzec i zrozumieć. W *Nie-Boskiej komedii* tak skomplikował sprawę polskiego antysemityzmu, że do dzisiaj się zastanawiamy, co właściwie miał na myśli. W czasach, gdy wiara katolicka wydawała się jedyną ostoją moralnego ładu, pokazał w *Klątwie* dotkliwy obraz skutków ludowego fanatyzmu i nadużyć kościoła. W nieukończonym *Hamlecie* chciał powywracać utarte wizerunki bohaterów, pokazując, jak destrukcyjny dla otoczenia jest książę Hamlet, mimo moralnej racji, którą posiada, i jak konstruktywnie działa Klaudiusz, mimo ciężaru popełnionej zbrodni. A może właśnie dzięki niej – bo chce ją jakoś odpracować, zrehabilitować się we własnych oczach, udowodnić, że miała sens.

Wszystkie te interpretacyjne zwroty dokonywane były bez naruszenia oryginalnego tekstu – **Swinarski dokonywał adaptacji, skracając i zmieniając czasem kolejność scen, ale niczego nie dopisywał i absolutnie przestrzegał prawa autora do integralności własnego dzieła.** Rzeczywiście, jak nikt umiał czytać dramat – świeżo, odkrywczo, odrzucając utarte schematy odbioru, a równocześnie usiłując dociec tego, co tkwi w tekście (nie zawsze zgodnie z tak zwanymi intencjami autora, o których zresztą badacze zdają się wiedzieć więcej niż sam autor). Wwiercał się w słowa, nicował na dziesiątą stronę zdania i frazy, żeby dokopać się właściwego, jego zdaniem, sensu. **Mówił: „dwa tysiące lat myśli ludzkiej, zawartej w literaturze teatralnej, to na pewno więcej niż najwspanialszy pomysł jednego reżysera".** Zakładał, że dramat – odpowiedniej jakości, rzecz jasna – jest mądrzejszy od reżysera, którego zadaniem jest umiejętnie go odczytać. A to znaczy odcyfrować wszystko to, co jest zawarte przez pisarza w obrazie świata, ale nie zostało zapisane detalicznie w słowach. Bo przecież dramatopisarz widzi dokładnie historię, którą przedstawia, ale zapisuje słowami tylko małą jej część, resztę zostawiając pomiędzy słowami, pod ich powierzchnią. Tekst był dla Swinarskiego wierzchołkiem góry lodowej, której znacznie potężniejsza, lecz niewidzialna część skrywa się pod wodą, i właśnie tę część należy zbadać. A więc wszystkie podteksty, zdania wypowiadane wbrew intencjom, pauzy, przemilczenia, pozornie nieistotne szczegóły, przypadkowe niby-słowa zdradzające człowieka – jego obsesje, ukryte motywy, charakter. Mała uwaga o czyimś nadto ozdobnym stroju, o zardzewiałym orężu, urastała do

ważnego tropu w interpretacji dramatu. Czytał po swojemu, tropiąc szczególnie wątki ważne dla siebie i dla własnej współczesności, ale nie sprzeniewierzając się autorowi (choć takie zarzuty nieraz mu stawiano). Bo przecież mogły być Okopy Świętej Trójcy w rozwalonym kościele, i mogły kury chodzić po salonie Respektów – choć bohaterowie mówili wyłącznie słowami Krasińskiego i Słowackiego, aktorzy w zgodzie z tekstem budowali postaci.

Powstawały w ten sposób przedstawienia o wydźwięku współczesnym, choć równocześnie łączące odległe czasy powstawania dramatu z teraźniejszością. **To może najważniejsza dziś lekcja od Swinarskiego – bo chyba już wyczerpuje się formuła przepisywania klasyki pod dyktando medialnych schematów i postępowych ideologii.**

Warto też prześledzić, jak Swinarski pracował z zespołem aktorskim, bo w tej sferze był również w stosunku do swoich czasów oryginalny, a nie zawsze jego sposób pracy budził uznanie. Bo nie był reżyserem, który przychodzi na próby „przygotowany" w ustalonym sensie, to znaczy nie oznajmiał na początku prób, o czym będzie przedstawienie, jaka jest jego koncepcja i jak to należy osiągnąć, a zespołowi „wykonawców" pozostawało dobrze zrealizować konkretnie postawione zadania. Swinarski „nie wiedział", jak się próby potoczą – właśnie dlatego, że przez rok albo i dłużej wczytywał się w tekst dramatu i czuł jego potencjalność, z której miało się narodzić coś gotowego dopiero za sprawą zaangażowania aktorów. Na próbach mówił cicho i podchodził do aktorów blisko, chcąc przekazać uwagę, nie grzmiał na całą widownię z ósmego rzędu. Autorytet, hierarchia, władza reżyserska – to były jakości, z których celowo rezygnował. Hierarchii nie respektował, autorytet skracał do minimum, będąc ze wszystkimi po imieniu (co się w tamtych czasach nie zdarzało w teatrze), sprawiał, że traktowano go po partnersku. Miał w tym oczywiście swój cel, wynikający z własnego pojmowania teatru, w którym przedstawienie nie miało być „wypowiedzią", lecz żywym tworem, niemal biologicznym, wielowarstwowym, różnorodnym i czasem nieobliczalnym. Wiedział, że uzyska ten efekt wtedy, gdy aktorki i aktorzy zaangażują w proces prób własne życie, kiedy nakarmią grane postacie sami sobą. Nie umiał pracować z aktorami zdystansowanymi, wykonującymi profesjonalnie swoje zadania bez głębszego osobistego wkładu. **Jego najlepsze dzieła można śmiało nazwać kreacjami zbiorowymi, w których reżyser, scenograf, zespół aktorski i techniczny byli prawdziwymi współtwórcami przedstawienia.** Niezwykle cenne są w tym zakresie wypowiedzi tych, którzy z nim pracowali. Gdyby z nich wyekstrahować Swinarskiego „metodę pracy z aktorem" i dodać „metodę czytania dramatu", wyszedłby z tego oryginalny i bardzo pożyteczny podręcznik sztuki reżyserskiej – choć sam artysta raczej by się pod nim nie podpisał.

Teatr Swinarskiego jest często przywoływany jako wzorcowy teatr wspólnoty, adresowany „do wszystkich Polaków" i tak powszechnie odbierany, co jest prawdą zaledwie cząstkową: owszem, zdarzały się spektakle jednoczące publiczność (choć czasem dlatego, że odbiór przedstawienia nie był całkiem zbieżny z zamierzeniami reżysera), jednak w wielu przypadkach, zwłaszcza w Polsce, jego przedstawienia spotykały się z obojętnością, niezrozumieniem, a nawet wrogością. Bywało to efektem zamierzonym, bo **Swinarski nie schlebiał swojej widowni – przeciwnie, często świadomie ją prowokował, nie godząc się z jej poglądami, z zakłamaniem i ciasnotą umysłu.** Gdy wczytać się dokładnie w recenzje i opisy jego przedstawień, można dojść do wniosku, że i dzisiaj wiele jego pomysłów odbierano by jako skandaliczne albo naruszające dobry smak. A przecież, zwłaszcza w ostatnich latach twórczości, cieszył się wielkim uznaniem społecznym – umiał bowiem grać w różnych tonacjach, potrafił zagarniać i pochłaniać widownię, jak i ją bulwersować, a czasem jedno i drugie równocześnie. Wytyczył pewien sposób uprawiania teatru, którym podążyli inni: Krystian Lupa, Krzysztof Warlikowski, Maja Kleczewska, Jan Klata. Teatr zaangażowany, dotkliwie współczesny, odpowiedzialny wobec własnej publiczności, budujący wspólnotę i surowo osądzający.

Konrad Swinarski chciał teatru, który nie poucza, lecz porusza. Który zmusza do myślenia, a nie mówi, co mamy myśleć, ale jest równocześnie atrakcyjny dla widza, wzbudza zachwyt i śmiech. Teatru, w którym ważniejszy jest proces – zarówno twórczy, jak i ten wywoływany w odbiorze widza. W którym każda z postaci wchodzących na scenę ma swoją rację – godną szacunku, a przynajmniej wysłuchania i zrozumienia. W którym nie ma słusznych poglądów i anonimowych postaci z tłumu ani płaskich medialnych figur. Który **łączy przeszłość z teraźniejszością, czyniąc widza obywatelem światów daleko bardziej rozległych niż doraźna współczesność.** Teatru, który zapewne nie ma mocy naprawienia świata – ale ma siłę autentycznego doświadczenia, równego doświadczeniom samego życia. I taki teatr – nie zawsze przecież, lecz wiele razy – udawało mu się stworzyć. Czy nie są to dążenia zawsze warte gry?

Wyróżnienia w tekście pochodzą od redakcji.

BARTOSZ CUDAK

fot. Przemysław Jendroska

Kurator programowy i selekcjoner 23. Ogólnopolskiego Festiwalu Sztuki Reżyserskiej INTERPRETACJE. Od 2022 roku związany z Teatrem Śląskim im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach, gdzie pełni funkcję kierownika literackiego. Wcześniej pracował w Narodowym Starym Teatrze im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie, a w latach 2020–2022 był stażystą w redakcji gazety teatralnej „Didaskalia".

Jest pomysłodawcą i kuratorem realizowanego przez Teatr Śląski programu rezydencyjnego WyspianKiss, który zapewnia instytucjonalne wsparcie początkującym dramatopisarzom i reżyserom. W ramach 43. i 44. Festiwalu Szkół Teatralnych był kuratorem warsztatów „Dramat w procesie rozwoju" organizowanych przez Szkołę Filmową w Łodzi i Agencję Dramatu i Teatru ADiT.

Absolwent wiedzy o teatrze, performatyki oraz studiów podyplomowych z zarządzania kulturą na Uniwersytecie Jagiellońskim. Studiował również sztukę współczesną na Uniwersytecie Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. W 2019 roku uczestniczył w Studenckiej Rezydencji Teatralnej XVIII Festiwalu Prapremier w Bydgoszczy, a w 2022 roku w International Festival Campus organizowanym w ramach Ruhrtriennale – Festival der Künste w Zagłębiu Ruhry w Niemczech.

Publikuje teksty i rozmowy o teatrze oraz sztuce w „Dwutygodniku" i „Czasie Kultury".

fot. Przemysław Jendroska

MICHAŁ CENTKOWSKI

Absolwent kulturoznawstwa na Uniwersytecie Śląskim. Publicysta, kurator, recenzent teatralny tygodnika „Przegląd". W latach 2012–2014 publikował felietony w portalu e-teatr.pl oraz recenzje w ramach Nowej Siły Krytycznej. Jest członkiem redakcji portalu e-teatr.pl. Współpracował między innymi z onet.pl, „Dwutygodnikiem", „Monitorem", „Notatnikiem Teatralnym" oraz „Deutsches Theater Magazine". W latach 2013–2024 był członkiem komisji Złotych Masek. Laureat Konkursu im. Andrzeja Żurowskiego dla Młodych Krytyków Teatralnych, wieloletni juror Paszportów „Polityki" w dziedzinie teatru. Członek Komisji Artystycznej XXV Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej.

Jako kurator współtworzył program bydgoskiego Festiwalu Prapremier, Festiwalu Sztuki Reżyserskiej INTERPRETACJE oraz Boskiej Komedii w Krakowie. Jest redaktorem kilku książek, m.in. „Teatromania: teatr w mieście, miasto w teatrze". Pracował jako juror m.in. Międzynarodowego Festiwalu Nowego Teatru w Rzeszowie oraz Ogólnopolskiego Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona".

W swojej działalności publicystycznej podejmuje także tematy związane z polityką kulturalną i finansowaniem publicznych instytucji kultury. Publikuje w polskiej edycji magazynu „Vogue". Współtworzy anglojęzyczne pismo „Polishstage.pl" wydawane przez Instytut Teatralny. Jest stałym współpracownikiem pisma „Teatr".

WIKTORIA TABAK

fot. Przemysław Jendroska

Teatrolożka, krytyczka teatralna, redaktorka działu „Teatr i taniec" w Culture.pl. Doktorantka nauk o sztuce w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UJ, współpracowniczka Katedry Teatru i Dramatu na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie prowadzi zajęcia.

Uczestniczka programu mentoringowego „Top Minds" organizowanego przez Polsko-Amerykańską Komisję Fulbrighta i Stowarzyszenie Top 500 Innovators. Laureatka nagrody głównej im. Ewy Guderian-Czaplińskiej w konkursie na najlepszą pracę magisterską z zakresu wiedzy o teatrze, widowisku i performansie organizowanym przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie oraz nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego w Ogólnopolskim Konkursie im. Andrzeja Żurowskiego na recenzje teatralne dla młodych krytyków i krytyczek teatralnych. Członkini Komisji Artystycznej w 28. Ogólnopolskim Konkursie na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej.

Publikowała teksty i artykuły naukowe na łamach m.in. „Didaskaliów", „Dialogu", „Czasu Kultury", „Widoku" czy „Pamiętnika Teatralnego". Stale współpracuje z „Dwutygodnikiem" i „Gazetą Wyborczą". Na Wydziale Polonistyki UJ realizuje grant badawczy PRELUDIUM z Narodowego Centrum Nauki. Naukowo interesuje się politycznością sztuki oraz strategiami współczesnego teatru polskiego i europejskiego.

fot. Michał Mitoraj

NOWY „PAN TADEUSZ", TYLKO ŻE RAPOWY

Teatr Polski w Poznaniu

„Nowy PAN TADEUSZ, tylko że rapowy" to spektakl w formule koncertowo-musicalowej, akt wandalizmu na epopei narodowej, próba interpretacji tekstu wieszcza przez pryzmat polskiego warcholstwa i patologii. Okazuje się, że regularna rytmika trzynastozgłoskowca to idealny materiał dla rapu. Ujawni to dobrze znany młodej publiczności... raper Koza. Za tym pseudonimem kryje się właśnie Kamil Białaszek.

Fabuła tekstu zostaje przeniesiona w rzeczywistość z pogranicza „Blokersów" i „Chłopaków z baraków", gdzie naturalnymi środkami ekspresji stają się rap i slang. Reżyser spektaklu bierze pod lupę swoją własną małą ojczyznę – Raszyn pod Warszawą – poszukując podstaw maniakalnego nacjonalizmu, który wciąż pozostaje dominującą ideologią wśród mieszkańców przedmieść i tzw. prowincji. Twórcy spektaklu szukają naturalnych połączeń, zestawiając rzeczywistość blokowisk z czasów tuż po transformacji z zaściankową Litwą opisywaną przez Mickiewicza. Współczesny język miesza się tu i dialoguje z trzynastozgłoskowcem, a na scenie zostają przedstawione archetypy z pogranicza sarmackiej szlachty i podmiejskiej chuliganerii.

UWAGA: miejsca stojące | światło stroboskopowe | niskie dźwięki | interakcja z widownią | wulgaryzmy | przemoc | 16+

twórcy

scenariusz i reżyseria Kamil Białaszek
muzyka Mateusz Augustyn, Natura 2000 w składzie: Maksymilian Śliwiński, Agata Zygmańska, Bartek Klimek, Wojciech Pindur, Stanisław Śliwiński, Tomasz Śliwiński
scenografia Łukasz Mleczak
multimedia Michał Mitoraj
choreografia Bartosz Dopytalski
kostiumy i charakteryzacja Jola Łobacz
inspicjent Karol Gromek

obsada

Mariusz Adamski Rejent
Alan Al-Murtatha Pan Tadeusz
Piotr B. Dąbrowski Hrabia
Michał Kaleta Ksiądz Robak
Piotr Kaźmierczak Gerwazy
Denis Kudijenko Wojski
Jakub Papuga Sędzia
Aleksandra Samelczak Zosia
Paweł Siwiak Major Płut
Ewa Szumska Jankiel
Kornelia Trawkowska Telimena
Oliver Woodcock Asesor (gościnnie)
Ryszard Zajączkowski Niedźwiedź

KAMIL BIAŁASZEK

Raper, poeta i reżyser teatralny z Raszyna pod Warszawą. Swoją działalność zaczynał jako niezależny muzyk solowym wydawnictwem „Mystery Dungeon" nominowanym w plebiscycie Sanki „Gazety Wyborczej" do tytułu albumu roku.

Od 2019 roku aktywnie działa jako dramaturg – debiutował spektaklem „Boska Komedia" w reżyserii Krzysztofa Garbaczewskiego w Teatrze Powszechnym im. Z. Hübnera. Studiował na Wydziale Reżyserii Akademii Teatralnej w Warszawie. Reżyser spektakli „Hamlet" w Teatrze Powszechnym Warszawie i „Niewyczerpany żart" w Teatrze Narodowym w Warszawie.

Produkował muzykę do spektakli „Nowy wspaniały świat" w Teatrze im. Osterwy w Gorzowie Wielkopolskim, „Przełamując fale" w Teatrze Powszechnym i „Feluni" w warszawskim Teatrze Żydowskim.

fot. Michał Mazurek

WSZYSCY JESTEŚMY BELÉN

Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie

Spektakl inspirowany książką Any Eleny Correi „Wszystkie jesteśmy Belén" to opowieść o kobiecie, której ciało stało się dowodem w sprawie, i o systemie, który zapomniał, czym jest empatia. To teatr, który stawia pytania o granice wolności, o prawo do głosu i o wspólnotę. Reportaż Correi, dokumentujący sprawę młodej Argentynki niesłusznie skazanej za poronienie, stał się symbolem walki o bezpieczną i legalną aborcję w Ameryce Łacińskiej.

Reżyserka Katarzyna Minkowska zapowiadała, że spektakl przybierze konwencję teatralnej rozprawy sądowej. Publiczność stanie się świadkami i uczestnikami wydarzeń, które wstrząsnęły opinią publiczną w Ameryce Łacińskiej. Tu nic nie jest oczywiste – widzowie nie tylko obserwują, ale stają się częścią scenicznego procesu. Bo ta historia – choć wydarzyła się tysiące kilometrów stąd – jest wciąż żywa. I dotyczy nas wszystkich.

UWAGA: głośna muzyka | krew | 16+

twórcy

autorka Ana Elena Correa
przekład Maja Gańczarczyk
adaptacja i dramaturgia Martyna Wawrzyniak
reżyseria Katarzyna Minkowska
scenografia Łukasz Mleczak
kostiumy Jola Łobacz
muzyka Wojciech Frycz
choreografia Krystyna „Lama" Szydłowska
reżyseria świateł Jędrzej Jęcikowski
wideo i multimedia Janusz Szymański
asystent kompozytora Maciej Synowiec
asystent reżyserki Radosław Hebal
inspicjentka Agata Żuczkowska

obsada

Agnieszka Rajda Belén
Basia Prokopowicz Beatriz, Mama Belén
Marzena Bergmann Ana Elena Correa
Milena Gauer Soledad Deza
Maciej Cymorek Gaston, Sędzia 3
Aleksandra Kolan Kobieta, Lekarka, Candela, Więźniarka Sylvia, Celina De La Rosa
Marcin Kiszluk Ratownik Medyczny 1, Lekarz, Ksiądz, Mecenas A. Musi, Prokurator, Federico Turpe, Prezydent
Wojciech Rydzio Bileter, Policjant Raul, Zakonnica Nelida, Sędzia 2, Noelia
Radosław Hebal Ratownik Medyczny 2, Pielęgniarka, Więźniarka Daniela, Sędzia
Agnieszka Giza-Gradowska Bileterka, Policjantka, Zakonnica Susana, Norma Bulacioluciana
oraz III rok Studium Aktorskiego im. Aleksandra Sewruka w Olsztynie Olga Berkowicz, Maria Błażewicz, Hanna Bruzi, Kamila Dudek, Zuzanna Łaba, Kacper Pastuła, Joanna Rose, Magdalena Samociuk, Martyna Smoter

fot. Janusz Szymański

KATARZYNA MINKOWSKA

Reżyserka oraz współautorka scenografii i scenariuszy do swoich spektakli. Studiowała scenografię (ASP w Warszawie) i reżyserię (Akademia Teatralna w Warszawie). Jej pracę w teatrze zapoczątkowała nagroda Debiut TR, którą otrzymała na Forum Młodej Reżyserii za pracę „Syrenarium". Jest laureatką stypendium Młoda Polska 2021. Na festiwalu „Dwa Teatry" otrzymała nagrodę za najlepszą reżyserię teatru telewizji za spektakl „Cudzoziemka". Otrzymała wyróżnienie im. Zygmunta Hübnera „Złoty Prolog" 2024 dla artysty na początku drogi twórczej oraz Nagrodę im. Konrada Swinarskiego za najlepszą reżyserię w sezonie 2023/2024 za spektakl „Kiedy stopnieje śnieg" z TR Warszawa. Wraz z Tomaszem Walesiakiem została laureatką Gdyńskiej Nagrody Dramaturgicznej za tekst „Kiedy stopnieje śnieg". W roku 2026 otrzymała Paszport „Polityki" w kategorii SCENA za całokształt pracy twórczej.

fot. Natalia Kabanow

NOWY WSPANIAŁY ŚWIAT

Wrocławski Teatr Pantomimy

Jak daleko jesteśmy w stanie nagiąć ludzkie ciało, żeby pasowało do algorytmu? Twórcy, wykorzystując świat naszkicowany przez Aldousa Huxleya, przedstawiają parodię Doliny Krzemowej. Sytuują akcję w centrum laboratoryjnej przestrzeni podczas rozciągającego się absurdalnie eksperymentu – trwającego nie wiadomo od kiedy, którego koniec nie wiadomo, czy nastąpi. Aktorzy wcielają się w role inżynierów własnych ciał: liczą kroki, oddechy i kalorie, aktualizują oprogramowanie mięśni i ściągają patche na niedoskonałości skóry. Wyciskają ze swoich organizmów ostatnie bajty możliwości i ładują na przemian.

Huxleyowski Londyn w tej wersji przypomina rozbudowany po horyzont korporacyjny open space. Poddawane przemianom ciało, wypaczone przez komercyjno-marketingowe tryby wiecznych subskrypcji, skazane zostaje na łaskę kolejnych upgrade'ów. W tym absurdzie pojawia się kluczowe pytanie: co dalej? Czy za kilkadziesiąt lat będziemy jedynie leasingować własne kończyny od globalnych marek, a życiowe decyzje przekazywać sztucznej inteligencji w modelu pay-per-thought? Choreograficzny spektakl sugeruje tę niepokojącą wizję przez śmiech, cynizm i strach – żeby boleśnie przypomnieć, że w kulturze zunifikowanego ciała największą herezją może okazać się niedoskonałość.

UWAGA: światło stroboskopowe | dym sceniczny | 16+

twórcy

reżyseria Anna Obszańska
dramaturgia Błażej Biegasiewicz
scenografia, kostiumy Mateusz Jagodziński
muzyka Małgorzata Penkalla
wideo Aneta Sieniawska
światła Jędrzej Jęcikowski

obsada

Krzysztof Szczepańczyk Techno-wizjoner 1
Jakub Pewiński Techno-wizjoner 2
Anna Nabiałkowska Techno-wizjonerka 3
Eloy Moreno Gallego/Dawid Sozański Techno-wizjoner 4.1
Agnieszka Dziewa Techno-wizjonerka 4.1.1
Mateusz Wierzbicki Techno-wizjoner 5
Artur Borkowski Techno-wizjoner 6
Monika Rostecka Techno-wizjonerka 7

fot. Piotr Kręglicki

ANNA OBSZAŃSKA

Absolwentka Wydziału Reżyserii Dramatu oraz Wydziału Teatru Tańca w Bytomiu Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie. Laureatka głównej nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na 12. Forum Młodej Reżyserii za reżyserię spektaklu „Orfeusz" oraz wyróżniona nagrodą specjalną dla najlepszej reżyserki przyznaną przez Związek Artystów Scen Polskich. We wrześniu 2023 roku zadebiutowała jako reżyserka w Teatrze Nowym w Łodzi, reżyserując „Carmen" inspirowaną operą Georgesa Bizeta.

W maju 2024 roku zrealizowała spektakl „Giselle, tańcz!" w Teatrze Współczesnym w Szczecinie w ramach rezydencji Nowe Sytuacje – spektakl jest koprodukcją Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Kontrapunkt oraz Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Boska Komedia. W lutym 2025 roku wystawiła własną wariację na temat „Strasznego dworu" Moniuszki/Chęcińskiego w Starym Teatrze w Krakowie.

fot. Przemysław Jendroska

PROWADŹ SWÓJ PŁUG PRZEZ KOŚCI UMARŁYCH

Teatr Narodowy w Warszawie

Jedna z najgłośniejszych książek polskiej noblistki, Olgi Tokarczuk, to opowieść wielowarstwowa, sięgająca w swojej narracji jednocześnie do tego, co najbardziej przyziemne, jak i do tego, co zapisane w gwiazdach. Janina Duszejko, główna bohaterka tej historii, to osoba o niezwykle silnej empatii, którą kieruje przede wszystkim do tych najsłabszych, którzy stają się ofiarami ludzkich działań – do zwierząt. Stojąc na krawędzi życia i śmierci, przygląda się krwawemu odwetowi na dotychczasowych oprawcach. A my wraz z nią. Czy jesteśmy jednak w stanie ocenić prawdziwość tej relacji?

Historię człowieka, który odchodzi, ale po którym zostają przede wszystkim poruszające opowieści, przeniosła na scenę Teatru Narodowego Ewa Platt – młoda reżyserka, która dała się poznać publiczności jako specjalistka od eksplorowania mroków ludzkiej duszy.

UWAGA: głośne dźwięki | wulgaryzmy | nagość | 16+

twórcy

reżyseria Ewa Platt
adaptacja Miłosz Markiewicz, Ewa Platt
dramaturgia Miłosz Markiewicz
scenografia, kostiumy Anna Rogóż
muzyka Dominik Ossowski
światło Antoni Grałek
asystentka reżyserki, suflerka Magdalena Markowska
inspicjent Krzysztof Kuszczyk
realizacja światła Zbigniew Szulim, Bartłomiej Kaczalski, Krzysztof Łukasz Stefan
realizacja dźwięku Marek Szymański, Hubert Majewski, Mariusz Maszewski

obsada

Dominika Kluźniak Janina Duszejko
Oskar Hamerski Matoga
Adam Szczyszczaj Dyzio
Wiktoria Gorodecka Czarna
Paweł Paprocki Lekarz, Wilcze Oko
Karol Pocheć Boros
Justyna Kowalska Dobra Nowina
Magdalena Warzecha Żona Prezesa
Jacek Mikołajczak Wielka Stopa, Ksiądz
Mirosław Konarowski Wnętrzak, Prezes
Piotr Grabowski Komendant

fot. Marta Ankiersztejn

EWA PLATT

Studiowała reżyserię w Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Warszawie. Absolwentka Międzywydziałowego Instytutu Nauk o Sztuce ASP w Gdańsku. Pracowała z Lukiem Percevalem w Thalia Theater w Hamburgu. Wyreżyserowała „Pressing" Maryi Errin Jones (University of New Mexico w Albuquerque, 2023) oraz „Kaspara" (Conservatoire national supérieur d'art dramatique w Paryżu, 2023). W Polsce zadebiutowała „Zbombardowanymi" Sary Kane (Teatr Collegium Nobilium w Warszawie, 2024), reżyserowała na scenach stołecznych: „Przełamując fale" według Larsa von Triera (Teatr Powszechny, 2024), „Feluni" według Ewy Kuryluk (Teatr Żydowski, 2024), „Prowadź swój pług przez kości umarłych" według Olgi Tokarczuk (Teatr Narodowy, 2026) oraz w Gdyni – „O dwóch takich, co ukradli księżyc" według Kornela Makuszyńskiego (Teatr Miejski, 2026).

Monodram „Clean Girl" w jej reżyserii, napisany wspólnie z Zuzanną Radek (AT w Warszawie, 2024), otrzymał m.in. główną nagrodę Festiwalu Jednego Aktora Monofest w Łodzi (2024) oraz Grand Prix Tyskiego Festiwalu Monodramu MoTyF (2026).

fot. Karolina Jóźwiak

LALKA

Teatr Dramatyczny w Warszawie

Miłość, pieniądze i społeczne konwenanse wyznaczają oś „Lalki" Bolesława Prusa – jednej z najważniejszych opowieści o ambicji, awansie i rozczarowaniu nowoczesnym światem. To przenikliwy portret epoki, w którym Warszawa staje się sceną zderzenia marzeń z bezwzględnymi mechanizmami klasowymi i społecznymi. W nowej inscenizacji Mikita Iłynczyk (reżyseria) i Goran Injac (dramaturgia) odczytują tę legendarną powieść przez pryzmat politycznej rzeczywistości końca XIX wieku: czas zaborów, czas podległości, czas dostosowywania się do kultury, która nie była własna. Twórcy stawiają pytania o doświadczenie jednostki żyjącej w rzeczywistości podporządkowania – w świecie, w którym idea „polskości" okazuje się nie tyle wspólnotą, ile niespełnioną obietnicą.

Punktem wyjścia dla spektaklu stał się egzemplarz „Lalki" z 1897 roku odnaleziony w rodzinie reżysera – książka pełna ołówkowych podkreśleń, należąca do babci Iłynczyka, która była obywatelką Polski zaledwie przez sześć lat – do 1939 roku. Ten materialny ślad tworzy ramę spektaklu: polskość jako doświadczenie dziedziczone nie przez instytucje, lecz przez pamięć, która nie zdążyła się spełnić.

„Lalka" Iłynczyka to opowieść o pragnieniu uznania i o próbie wpisania się w świat, w którym każde spotkanie staje się sprawdzianem pozycji społecznej, a intymność przegrywa z logiką klasy. XIX wiek jest tu swego rodzaju laboratorium, w którym odsłaniane są mechanizmy powracające współcześnie. Przeszłość i teraźniejszość przenikają się bez patosu i sentymentu, pokazując społeczeństwo funkcjonujące w cieniu dominacji imperialnego systemu. Miłość staje się tu jednym z mechanizmów społecznego podporządkowania.

twórcy

autor Bolesław Prus
adaptacja i reżyseria Mikita Iłynczyk
dramaturgia Goran Injac
scenografia i kostiumy Justyna Elminowska
muzyka Krzysztof Kaliski
reżyseria światła Siarhei Rylko
zdjęcia Tomek Pawlik
asystentka reżysera Antonina Wąsowicz
asystentka scenografki
Kinga Kostoń-Hayatullah
konsultacje choreograficzne
Krystyna „Lama" Szydłowska
kierowniczka produkcji
Małgorzata Długowska-Błach
producentka Adrianna Gołębiewska
charakteryzacja Marta Krasowska, Aleksandra Rubersz
inspicjent Tomasz Karolak

obsada

Waldemar Barwiński Szuman
Marcin Bosak Stanisław Wokulski
Mariusz Drężek Suzin
Anna Gajewska/Małgorzata Witkowska
Helena Stawska
Katarzyna Herman Baronowa Krzeszowska
Robert T. Majewski Tomasz Łęcki
Małgorzata Niemirska Widmo
Marta Ojrzyńska Izabela Łęcka
Agata Różycka Weronika, Helusia Stawska
Piotr Siwkiewicz Ignacy Rzecki
Konrad Szymański Kazimierz Starski, Książę
Mateusz Weber Geist, Marszałek
Agnieszka Wosińska Kazimiera Wąsowska

fot. Karolina Jóźwiak

MIKITA IŁYNCZYK

Reżyser i dramaturg teatralny urodzony w Nowogródku. Studiował w Państwowym Instytucie Sztuki Teatralnej (GITIS) na kierunku wiedza o teatrze (2012–2015) oraz na Wydziale Reżyserii (2015––2020).

W latach 2018–2020 współpracował z mińskim teatrem OK-16, który został zamknięty przez władze po protestach na Białorusi w 2020 roku.

Jako reżyser zadebiutował w 2021 roku spektaklem „Łaskawe" – pierwszą inscenizacją powieści Jonathana Littella zrealizowaną w przestrzeni postsowieckiej. Swoje spektakle i teksty prezentował w Belgii, Białorusi, Estonii, Polsce, Austrii i Niemczech. W latach 2022–2023 był rezydentem Teatru Polskiego w Bydgoszczy, gdzie zrealizował spektakl „F*cking in Brussels". Dwukrotny laureat Nagrody Dramaturgicznej Miasta Bydgoszczy AURORA – za „Dark Room" (2021, jury pod przewodnictwem Swiatłany Aleksijewicz) oraz „Say Hi To Abdo" (2024, jury pod przewodnictwem Marka Ravenhilla).

fot. Klaudyna Schubert

NIEUSTRASZONA MIŁOŚĆ EVE ADAMS

Narodowy Stary Teatr

W 1912 roku 19-letnia Chawa Złoczewer opuszcza Mławę i wyjeżdża do Nowego Jorku. Miała być krawcową, prędko jednak zostaje działaczką ruchu anarchistycznego i ważną postacią środowiska artystycznego i queerowego. Zmienia imię na Eve – Eve Kotchever, a później na Eve Adams. Kolportuje radykalne czasopisma, zakłada lesbijskie lokale w Chicago i Nowym Jorku, pisze i własnym sumptem wydaje pierwszą książkę o kobiecej miłości „Lesbian Love".

Ta aktywność sprowadza na nią gromy i sprawia, że wydalają ją z USA. Ginie w Auschwitz, a pamięć o jej odważnym życiu zostaje zatarta na wiele lat. Spektakl rekonstruuje tę niewiarygodną biografię, przedstawiając złożoną tożsamość bohaterki. Polską – choć gdy przyszła na świat, Polski nie było na mapie; żydowską – która stała się przyczyną jej śmierci; anarchistyczną – przez którą ściągnęła na siebie podejrzliwość władz; queerową – za którą była piętnowana i skazana; a może nawet tożsamość imigrantki bez obywatelstwa – której nie chroniły żadne prawa, przez co została odesłana do Europy. Choć nie bała się szukać szczęścia, znała wiele miast i języków, nigdzie nie było dla niej miejsca.

Twórcy i twórczynie spektaklu zadają pytania o to, jaki jest związek między prywatnym a politycznym. Co we wspólnocie jest niezbędne dla poczucia bezpieczeństwa? Co kiedyś i dziś znaczy dla nas termin „nielegalny"? I wreszcie jak, będąc tak różnorodnymi, możemy wciąż czuć się za siebie „współodpowiedzialni"?

UWAGA: dym tytoniowy

twórcy

reżyseria Olga Ciężkowska
scenariusz i dramaturgia Martyna Wawrzyniak, Patrycja Kowańska (we współpracy z zespołem aktorskim w oparciu o improwizacje w czasie prób)
scenografia, kostiumy, światło Dorota Nawrot
asystentka scenografki i kostiumografki Klaudia Hegab
muzyka Magda Dubrowska
wideo Mikołaj Sobczak
inspicjentka Ewa Wrześniak
konsultacje merytoryczne Patrycja Dołowy, Zuzanna Hertzberg
koordynatorka przedstawienia Dorota Grzywacz-Kmieć

obsada

Małgorzata Gałkowska
Dorota Pomykała
Alicja Jurkowska/Bogumiła Bajor
Mikołaj Kubacki
Łukasz Stawarczyk

OLGA CIĘŻKOWSKA

Reżyserka teatralna, dramaturżka i twórczyni performatywna. W swojej pracy skupia się na queerowych biografiach, opresyjnych normach społecznych i strategiach oporu. Zadebiutowała w 2021 roku spektaklem „Wszyscy jesteśmy dziwni" w Teatrze Nowym im. Kazimierza Dejmka w Łodzi, za który otrzymała nagrodę w finale 28. Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej oraz Grand Prix na 13. Koszalińskich Konfrontacjach Młodych „m- teatr".

Ostatnio wyreżyserowała takie spektakle jak m.in. „Instrukcja dla pań sprzątających" (Teatr im. Jana Kochanowskiego, Opole) i „Nie całuj mnie teraz" (Teatr Współczesny, Szczecin). Jej spektakl „Nieustraszona miłość Eve Adams" w sposób symboliczny otworzył dyrektorską kadencję Doroty Ignatjew i Jakuba Skrzywanka w Narodowym Starym Teatrze.

fot. Karolina Jóźwiak

KRZYŻACY

Teatr im. Stefana Jaracza w Olsztynie

Sienkiewicz, sięgając po dzieje starcia Polski z potęgą Zakonu Krzyżackiego, stworzył opowieść, która szybko stała się czymś więcej niż tylko lekcją historii. Na podstawie średniowiecznych kronik zbudował pełen rozmachu obraz walki, lojalności i narodowego oporu w czasach, gdy Polacy sami potrzebowali symbolicznego wsparcia. W centrum opowieści autor umieścił poruszającą historię Zbyszka i Danusi – intymną i emocjonalną oś narracji, która dodaje powieści ludzkiego wymiaru. „Krzyżacy" to nie tylko literacki klasyk, ale także manifest nadziei i siły kulturowej, która przetrwała mimo politycznego zniewolenia.

Reżyserię powierzono Janowi Klacie, jednemu z najważniejszych polskich reżyserów teatralnych, od lat obecnemu zarówno na polskich, jak i międzynarodowych scenach. W swoim dorobku ma ponad trzydzieści spektakli i wiele prestiżowych nagród, w tym Paszport „Polityki", Złotego Yoricka oraz Nagrodę im. Konrada Swinarskiego. Jego prace były wielokrotnie prezentowane i wyróżniane na festiwalach teatralnych w kraju i za granicą.

Adaptację przygotowała we współpracy z Janem Klatą Ishbel Szatrawska – dramatopisarka doceniana zarówno przez jurorów, jak i publiczność. W 2023 roku została laureatką „Wawrzyna" – Literackiej Nagrody Warmii i Mazur. Otrzymała zarówno Grand Prix, jak i wyróżnienie publiczności. Współpracowała z wieloma instytucjami w Polsce i Europie, zdobywając stypendia i nagrody, m.in. w ramach programów DRAMATOPISANIE, Stiftung Genshagen czy Landis & Gyr Stiftung.

W przedstawieniu gościnnie występuje Bractwo Rycerskie Warmińska Dzika Kompania.

UWAGA: głośna muzyka | 16+

twórcy

autor Henryk Sienkiewicz
adaptacja i dramaturgia Jan Klata, Ishbel Szatrawska
reżyseria, opracowanie muzyczne Jan Klata
scenografia, kostiumy, reżyseria świateł Mirek Kaczmarek
choreografia Maćko Prusak
projekcje wideo Natan Berkowicz
asystent scenografa Michael Siwicki
konsultacje wokalne Rafał Gajewski
inspicjentka, suflerka, asystentka reżysera Agata Żuczkowska
realizacja świateł Tomasz Świątek
realizacja dźwięku Andrzej Matusewicz
realizacja projekcji Błażej Szymański

obsada

A. Kolan Księżna Anna Danuta, Służka zakonna, Krzyżak, **R. Hebal** Sanderus, Paszko Złodziej z Biskupic, Ulrich von Jungingen, Konrad von Jungingen, Hugo de Berg, **M. Rydzyńska** Jagienka, Pachołek, Knecht II, **W. Rydzio** Zawisza Czarny, Fulko de Lorche, **M. Trynda** Rotgier, Bartosz z Wodzinka, **M. Mydlak** Maćko z Bogdańca, **K. Plewako-Szczerbiński** Władysław Jagiełło, ks. Wyszoniek, **P. Parczewski** Kunon Lichtenstein, de Fourcy, Knecht I, **M. Czarkowski** Zygfryd, Sędzia, Kasztelan Topór, **A. Giza-Gradowska** Danusia, **M. Cymorek** Zbyszko z Bogdańca, **G. Gromek** Jędrek z Kropiwnicy, Danveld, Herold II, Krzon z Kozichgłów, **M. Kiszluk** Książę Janusz, Mikołaj z Długolasu, Zyndram z Maszkowic, **M. Tyrlik** Powała z Taczewa, Zych ze Zgorzelic, Diederich, Farurej z Grabowa, **Z. Wicka** Jadwiga Andegaweńska, Brygida Szwedzka, **C. Studniak/G. Jurkiewicz (gościnnie)** Jurand ze Spychowa, **K. Drężek** Hlava, Mikołaj z Winiar, Herold I, Głos (Krzyżak), Majneger, Fejk Poseł, Mrokota z Mocarzewa, **Bractwo Rycerskie Warmińska Dzika Kompania**

fot. M. Stępień

JAN KLATA

Reżyser teatralny, dramaturg. Na swoim koncie ma kilkadziesiąt spektakli, które realizował na scenach m.in. Wałbrzycha, Wrocławia, Gdańska, Krakowa, Warszawy, Bydgoszczy, Poznania i Katowic. Jego prace reżyserskie były pokazywane na wielu polskich i zagranicznych festiwalach. Jest laureatem prestiżowych nagród, w tym Nagrody im. Konrada Swinarskiego (2008) i Europejskiej Nagrody Teatralnej Nowe Rzeczywistości Teatralne (2018). W latach 2013–2017 sprawował funkcję dyrektora Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie. 1 września 2025 roku objął dyrekcję Teatru Narodowego. Wykłada na Wydziale Reżyserii Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie.

fot. Karolina Jóźwiak

WYCINKA

Teatr Polski w Podziemiu

Przedstawienie, które niemal od razu po premierze osiągnęło status kultowego: „Wycinka" – międzynarodowy hit dawnego Teatru Polskiego we Wrocławiu i jego wizytówka – wznowiona w lutym 2026 roku przez Teatr Polski w Podziemiu. Od czasu premiery w 2014 roku spektakl doczekał się pokazów na wielu krajowych i międzynarodowych festiwalach, otrzymał niemal wszystkie najważniejsze nagrody, a na początku grudnia 2025 roku miał swoją premierę w Teatrze Telewizji.

Krystian Lupa poddaje gorzkiej ocenie stan europejskich elit zanurzonych w dekadenckiej niemocy. Scenariusz spektaklu oparto na adaptacji powieści Bernharda – powieści z kluczem, której publikacja wywołała skandal i sądowy zakaz rozpowszechniania. Oglądamy historię „wybitnie artystycznej kolacji" wydanej przez małżeństwo Auersbergerów na cześć aktora z Teatru Narodowego. Najważniejszy gość wieczoru się spóźnia. Coraz bardziej zniecierpliwieni uczestnicy prowadzą „rozmowy artystyczne". Bernhard bezlitośnie odziera uczestników z pozorów, zarzucając sprzedajność – za granty, ordery, medale i inne wyróżnienia państwowe – oraz łatwą rezygnację z wyznawanych ideałów. Spomiędzy słów zaczyna wyłaniać się temat samobójstwa wspólnej przyjaciółki, która jako jedyna chciała ocalić autentyczność.

W związku ze śmiercią Jana Frycza spektakl zostanie zaprezentowany w nowej formule. Drugi akt, z rolą Aktora Teatru Narodowego, zostanie pokazany z wykorzystaniem realizacji Teatru Telewizji i będzie symbolicznym pożegnaniem wybitnego aktora i jego niezapomnianej kreacji.

UWAGA: nagość | dym tytoniowy

twórcy

autor Thomas Bernhard
przekład Monika Muskała
reżyseria, scenografia i reżyseria światła Krystian Lupa
improwizacje aktorskie, apokryfy, cytaty z Friederike Mayröcker, Vereny Lercher i Gerrieta Krishny Sharmy Krystian Lupa
kostiumy Piotr Skiba
muzyka Bogumił Misala
wideo Karol Rakowski, Łukasz Twarkowski
asystent reżysera Oskar Sadowski
kurator projektu Tomasz Lulek
produkcja Ada Tabisz, Piotr Jacyk
wsparcie produkcyjne Alicja Szumańska
plakat, zdjęcia Natalia Kabanow

obsada

Piotr Skiba Thomas Bernhard
Halina Rasiakówna Maja Auersberger
Wojciech Ziemiański Gerhard Auersberger
Marta Zięba Joana Thul
Jan Frycz Aktor Teatru Narodowego (rejestracja Teatru Telewizji)
Ewa Skibińska Jeannie Billroth
Bożena Baranowska Anna Schreker
Andrzej Szeremeta Albert Rehmden
Adam Szczyszczaj Joyce
Michał Opaliński James
Marcin Pempuś John
Anna Ilczuk Mira, Właścicielka Sklepu Spożywczo-Przemysłowego
Jadwiga Ziemińska Kucharka

fot. Natalia Kabanow

KRYSTIAN LUPA

Reżyser teatralny, scenograf, dramaturg i pedagog, uznawany za jednego z najwybitniejszych i najbardziej wpływowych twórców współczesnego teatru europejskiego. Studiował fizykę na Uniwersytecie Jagiellońskim i grafikę na Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Później przez dwa lata studiował reżyserię filmową w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Teatralnej i Telewizyjnej w Łodzi, a następnie w latach 1973–1977 reżyserię teatralną w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Krakowie.

Znany jest z długotrwałych procesów twórczych, które owocują spektaklami o niezwykłej intensywności psychologicznej i filozoficznej. W swojej twórczości często sięga po wielkie dzieła literackie, dokonuje scenicznej adaptacji prozy, m.in. Fiodora Dostojewskiego, Thomasa Bernharda, Roberta Musila, Franza Kafki czy Winfrieda Georga Sebalda. Współpracował z czołowymi scenami w Polsce i za granicą: Narodowym Starym Teatrem w Krakowie, Teatrem Dramatycznym w Warszawie, Teatrem Polskim we Wrocławiu, TR Warszawa, Nowym Teatrem w Warszawie.

NAGRODA GŁÓWNA – LAUR KONRADA

Główną nagrodą przyznawaną na Festiwalu jest Laur Konrada – statuetka projektu rzeźbiarza Zygmunta Brachmańskiego. Nagrodę wygrywa ten reżyser spektaklu prezentowanego w konkursie, który otrzyma przynajmniej trzy głosy od pięcioosobowego jury. Jurorzy, którzy sami są byłymi laureatami Lauru Konrada, dysponują indywidualnymi nagrodami o wartości 11 000 zł.

MONIKA STRZĘPKA

Reżyserka teatralna, absolwentka Akademii Teatralnej im. A. Zelwerowicza w Warszawie. Jej dorobek obejmuje ponad 30 spektakli, w tym: „Dziady. Ekshumacja", „Niech żyje wojna", „Diamenty to węgiel, który wziął się do roboty", „Był sobie Andrzej, Andrzej, Andrzej i Andrzej", „Położnice Szpitala Św. Zofii", „Nie-Boska Komedia. Wszystko powiem Bogu", „W imię Jakuba S." i „Triumf woli".

W 2016 roku wyreżyserowała dla TVP serial „Artyści". Jest laureatką kilkudziesięciu nagród, m.in. Lauru Konrada, Grand Prix Festiwalu Boska Komedia, Grand Prix Festiwalu R@port, Paszportu „Polityki". W latach 2022–2023 była dyrektorką Teatru Dramatycznego im. Gustawa Holoubka. W 2026 roku premierę miał jej film „Zaprawdę Hitler umarł", zrealizowany w Studiu Munka.

Laur Konrada otrzymała w 2013 roku podczas 15. edycji Festiwalu INTERPRETACJE za reżyserię spektaklu „W imię Jakuba S." Pawła Demirskiego w Teatrze Dramatycznym w Warszawie.

MAJA KLECZEWSKA

fot. Przemysław Jendroska

Reżyserka teatralna, znana publiczności Teatru Śląskiego z realizacji trzech niezwykle poruszających i cenionych spektakli: „Pod presją" w 2018 roku, „Łaskawe" w 2022 roku oraz „Tkocze" w 2025 roku. Dyrektorka Teatru Powszechnego w Warszawie. Laureatka wielu nagród, m.in. Nagrody im. Kazimierza Kutza, Paszportu „Polityki", Srebrnego Lwa na Biennale di Venezia i „Złotej Maski". W 2024 roku Maja Kleczewska została uhonorowana Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis".

Studiowała psychologię na Uniwersytecie Warszawskim oraz reżyserię na Akademii Teatralnej w Warszawie, gdzie obecnie jest wykładowczynią na kierunku reżyseria. Debiutowała w 2001 roku spektaklem „Jordan" autorstwa Anny Reynolds i Moiry Buffini w Teatrze im. J. Słowackiego w Krakowie. Zawodowo związana z teatrami w Krakowie, Katowicach, Warszawie, Hamburgu, Lublanie, Iwano-Frankiwsku, Poznaniu, Opolu, Bydgoszczy oraz Wałbrzychu. Jej spektakle były prezentowane na festiwalach w Wenecji, Paryżu, Londynie, Berlinie, Tbilisi, Seulu, Madrycie i Nitrze.

Laur Konrada otrzymała dwukrotnie: w 2006 roku podczas 9. edycji Festiwalu INTERPRETACJE za reżyserię spektaklu „Woyzeck" Georga Büchnera w Teatrze im. Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu oraz w 2015 roku podczas 17. edycji Festiwalu za reżyserię spektaklu „Dybuk" na podstawie dramatu Szymona An-skiego w Teatrze Żydowskim w Warszawie.

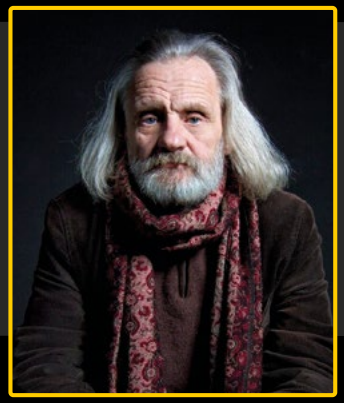

fot. Michał Jadczak

JANUSZ OPRYŃSKI

Reżyser teatralny i autor adaptacji, od 1976 roku związany z lubelskim Teatrem Provisorium, którego jest współtwórcą i liderem. Konsekwentnie buduje autorski teatr oparty na literaturze i filozoficznej refleksji nad współczesnością. Współzałożyciel oraz wieloletni dyrektor artystyczny Festiwalu Konfrontacje Teatralne w Lublinie. W 2025 roku obchodził jubileusz 50-lecia pracy twórczej. Laureat wielu prestiżowych nagród, w tym Nagrody im. Konrada Swinarskiego.

Wspólnie z Witoldem Mazurkiewiczem stworzył spektakle, które weszły do kanonu współczesnego polskiego teatru, m.in. „Ferdydurke", „Trans-Atlantyk" według Witolda Gombrowicza oraz „Do piachu" Tadeusza Różewicza. Do jego najważniejszych autorskich realizacji należą „Bracia Karamazow" według Fiodora Dostojewskiego oraz „Punkt Zero: Łaskawe" inspirowany powieścią Jonathana Littella. Wszystkie swoje spektakle opatruje autorskimi adaptacjami literackimi.

Jako reżyser współpracował z wieloma czołowymi polskimi scenami. Zrealizował m.in. „Św. Idiotę" w Teatrze Polskim w Bielsku-Białej, „Mistrza i Małgorzatę" oraz „Antonówki" w Teatrze im. Jana Kochanowskiego w Opolu, „Wszystko płynie" w Teatrze Soho w Warszawie, „Króla Leara" w Teatrze Starym w Lublinie oraz widowisko plenerowe „Klątwa" dla Fundacji Kresy 2000. Jego najnowszą realizacją są „Płomienie" według Stanisława Brzozowskiego przygotowane dla Teatru Polskiego im. Arnolda Szyfmana w Warszawie.

Laur Konrada otrzymał w 2016 roku podczas 18. edycji Festiwalu INTERPRETACJE za reżyserię spektaklu „Punkt Zero: Łaskawe" w Teatrze Provisorium w Lublinie.

WOJTEK RODAK

Reżyser teatralny, autor prac z pola sztuk performatywnych, absolwent reżyserii dramatu w AST w Krakowie oraz produkcji filmowej w Szkole Filmowej w Łodzi. Zadebiutował w 2020 roku spektaklem „Żeglarz" Jerzego Szaniawskiego w Teatrze Dramatycznym w Wałbrzychu. Od tego czasu współpracuje z najważniejszymi instytucjami teatralnymi w Polsce, m.in. TR Warszawa, Teatrem Polskim w Poznaniu, Teatrem Dramatycznym w Warszawie i Narodowym Starym Teatrem w Krakowie.

Jego debiutancki tekst dramatyczny „cHIMera" został wyróżniony w 2. edycji AURORY. Nagrody Dramaturgicznej Miasta Bydgoszczy i jako czytanie performatywne miał swoją prapremierę w 2023 roku podczas Criminal Queerness Festival w Nowym Jorku. W 2024 roku w Narodowym Starym Teatrze w Krakowie zrealizował spektakl „Dzieje grzechu" na motywach powieści Stefana Żeromskiego.

Jest stypendystą m.st. Warszawy (2025) oraz uczestnikiem International Forum podczas Theatertreffen 2025 w Berlinie. Był nominowany do O!LŚNIEŃ 2025 w kategorii „Teatr". Jest także laureatem głównej nagrody reżyserskiej XV Koszalińskich Konfrontacji Młodych „m-teatr".

Laur Konrada otrzymał w 2024 roku podczas 22. edycji Festiwalu INTERPRETACJE za reżyserię spektaklu „Dzieje grzechu" w Narodowym Starym Teatrze w Krakowie

GRZEGORZ JARZYNA

Jeden z najważniejszych polskich reżyserów teatralnych i operowych. W latach 1998–2022 był dyrektorem artystycznym TR Warszawa, a także pedagogiem na Wydziale Reżyserii krakowskiej Akademii Sztuk Teatralnych. Studiował filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz reżyserię w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Krakowie.

Zadebiutował w 1997 roku głośnym „Bzikiem tropikalnym" według Stanisława Ignacego Witkiewicza, który stał się początkiem jego rozpoznawalnego stylu i wywołał rewolucję w polskim teatrze. Reżyseruje zarówno klasykę, jak i teksty współczesne, m.in. „Między nami dobrze jest" i „Innych ludzi" Doroty Masłowskiej. Jest także autorem dramatów i librett operowych. Za „Medea Project", zrealizowaną w wiedeńskim Burgtheater, otrzymał austriacką nagrodę teatralną Nestroy Preis. W 2014 roku wyreżyserował filmową wersję „Między nami dobrze jest", nagrodzoną na Festiwalu Debiutów Filmowych w Koszalinie i prezentowaną m.in. w Karlowych Warach oraz Buenos Aires.

Laur Konrada otrzymał w 1998 roku podczas 2. edycji Festiwalu INTERPRETACJE za dwie inscenizacje tekstów Witolda Gombrowicza: „Iwony, księżniczki Burgunda" w Starym Teatrze w Krakowie i „Historii" w Teatrze Telewizji.

NAGRODA DYREKTORÓW

Nagrodę stanowi zaproszenie do realizacji spektaklu w Teatrze Śląskim. Laureata wybiera jury złożone z byłych i obecnych dyrektorów teatrów i instytucji związanych z życiem teatralnym.

DOROTA BUCHWALD

Teatrolog, praktyk i teoretyk dokumentowania teatru, absolwentka Wydziału Wiedzy o Teatrze PWST w Warszawie (1985). W latach 1989–1990 sekretarz literacki Teatru Dramatycznego w Warszawie; 1990–1997 dokumentalista i redaktor wydawnictw Związku Artystów Scen Polskich; 1997–2003 kierownik Działu Dokumentacji Teatru w ZASP; 2003–2014 kierownik Pracowni Dokumentacji Teatru w Instytucie Teatralnym; 1995–2014 redaktor miesięcznika „Dialog"; redaktor wydawnictw teatralnych i książek, autorka tekstów o teatrze i rozmów drukowanych w „Antenie", „Teatrze", „Dialogu", „Notatniku Teatralnym" i „Pamiętniku Teatralnym".

W latach 2014–2018 dyrektor Instytutu Teatralnego im. Zbigniewa Raszewskiego. Pomysłodawczyni i redaktor internetowej Encyklopedii Teatru Polskiego. Kierownik i uczestnik projektów i grantów naukowych dotyczących ekonomii i zarządzania w instytucjach artystycznych, dramatopisarstwa, architektury teatralnej, recepcji twórczości Williama Shakespeare'a; członek Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych.

fot. Sisi Cecylia

ROMAN OSADNIK

Dyrektor teatru, menedżer kultury, producent wydarzeń artystycznych. Swoją drogę zawodową rozpoczynał w Operze Śląskiej w Bytomiu oraz w Teatrze Rozrywki w Chorzowie. W latach 2005–2011 pełnił funkcję dyrektora Teatru Polonia w Warszawie, a od momentu powstania Och-Teatru w 2010 roku do 2011 roku równolegle kierował również tą sceną. W 2010 roku otrzymał Złoty Laur Umiejętności i Kompetencji za wkład w rozwój Teatru Polonia. Od 2011 roku kieruje Teatrem Studio im. Stanisława Ignacego Witkiewicza w Warszawie, rozwijając jego interdyscyplinarny charakter zgodnie z ideą Józefa Szajny. Pod jego kierownictwem teatr stał się jednym z najważniejszych w Polsce ośrodków łączących teatr, muzykę, taniec, sztuki wizualne i performans, realizując liczne projekty międzynarodowe, w tym m.in. cykl „The Met: Live in HD" oraz Scenę Tańca Studio.

W czasie swojej kadencji wyprodukował ponad osiemdziesiąt premier teatralnych oraz setki wydarzeń artystycznych. Był inicjatorem projektu „Plac Defilad" – programu współpracy instytucji kultury działających wokół Pałacu Kultury i Nauki realizowanego od 2014 roku – oraz producentem plenerowego megawidowiska operowego „Madama Butterfly" (2019), przygotowanego dla blisko pięciu tysięcy widzów z udziałem gwiazd światowej wokalistyki.

BARTOSZ SZYDŁOWSKI

fot. Klaudyna Schubert

Reżyser teatralny, dyrektor Teatru Łaźnia Nowa, twórca ponad trzydziestu przedstawień oraz inicjator projektów, które trwale zmieniły kulturalny pejzaż Krakowa. Od połowy lat 90. buduje model sztuki obecnej w życiu publicznym, która nie zatrzymuje się na komentowaniu rzeczywistości z bezpiecznego dystansu, lecz w nią ingeruje. Zaczynał od założenia na krakowskim Kazimierzu niezależnego Stowarzyszenia Teatralnego „Łaźnia" – kultowego miejsca krakowskiej bohemy końca lat 90.

Od 2005 roku tworzy razem z Małgorzatą Szydłowską Łaźnię Nową w Nowej Hucie – instytucję kultury Miasta Krakowa łączącą awangardową wypowiedź artystyczną z odpowiedzialnością społeczną. Łaźnia Nowa to nie tylko teatr, lecz także ośrodek rewitalizujący dzielnicę i realnie wzmacniający jej podmiotowość poprzez działania społeczne i edukacyjne, wydawanie miesięcznika „Lodołamacz" poświęconego dzielnicy, prowadzenie Domu Utopii – centrum rezydencji artystycznych, miejsca wspierającego lokalną aktywność mieszkańców. W ostatnich latach rozwija koncepcję Teatru Obywatelskiego – programu wychodzącego poza własne środowisko i podejmującego spory o historię, demokrację oraz wspólnotową tożsamość.

Jest pomysłodawcą i dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Festiwalu Teatralnego Boska Komedia, który szeroko prezentuje dorobek polskich twórców teatru oraz unikatowe wydarzenia artystyczne ze świata. Fenomenem festiwalu jest obecność przedstawicieli najważniejszych instytucji i festiwali teatralnych z różnych krajów, co wzmacnia możliwości międzynarodowej promocji polskich artystów.

NAGRODA PUBLICZNOŚCI

Nagroda dla reżysera spektaklu, na którego w trakcie festiwalu głosuje Jury Społeczne. Jurorów wyłoniono w drodze castingu. Nagroda ufundowana przez Prezydenta Miasta Katowice wynosi 10 000 zł.

LENA BANDUR

Teatr to dla mnie machina do podróży między światami. Odnalazłam ją pięć lat temu w szczecińskim Teatrze Współczesnym i to dzięki temu miejscu znalazłam się w Krakowie na studiach o teatrze. Zdobywanie wiedzy o historii jest dla mnie przygodą w odkrywanie śrubek, wkrętów i łączeń umożliwiających działanie tej przedziwnej konstrukcji. Jednak najistotniejszą częścią uruchamiającą wszystkie widzialne i niewidzialne mechanizmy jest człowiek – ten na scenie i ten na widowni. Dlatego właśnie chciałam stanąć (a raczej usiąść) wraz z innymi jurorami, aby wspólnie ustalić, który ze światów wciągnął nas najgłębiej.

MAGDALENA GOJOWCZYK

Teatr to dla mnie nie tylko spektakl, ale przede wszystkim emocje, rozmowa i możliwość spojrzenia na świat z zupełnie innej perspektywy. Przeżyć Festiwal właśnie w ten sposób jest niezwykłym wyróżnieniem – móc mówić językiem teatru wspólnie z innymi pasjonatami, dzielić się spostrzeżeniami i poznawać różne punkty widzenia. Do Jury Społecznego chcę wnieść swoją ciekawość, otwartość i autentyczne zaangażowanie, bo wierzę, że najlepsze teatralne rozmowy zaczynają się tam, gdzie kończą się oczywiste odpowiedzi. A jeśli do tego wszystkiego mogę jeszcze godnie reprezentować Śląsk, to chyba nie ma na co czekać – *dejcie mi ta szansa, bo jo już je gotowo!*

MAŁGORZATA PIEKARSKA

Teatr odkryłam niestety dopiero trzy lata temu dzięki spektaklowi „Mój rok relaksu i odpoczynku". Od tamtej pory intensywnie nadrabiam zaległości i jeżdżę na spektakle po całej Polsce. Najchętniej odkrywam spektakle i twórców, o których nie mówią jeszcze wszyscy. Nie kieruję się tylko głośnymi nazwiskami, ale też tym, co naprawdę dzieje się na scenie i uprawiam przy okazji turystykę (w Kielcach czy Wałbrzychu nie bywa się często!). W Jury Społecznym chcę uważnie przyjrzeć się każdemu spektaklowi i wybrać ten, który rzeczywiście działa – będę świetną widzką i jurorką!

JOANNA SKALIŃSKA

Jak miałam 16 lat, wstąpiłam w szeregi teatru amatorskiego, następnie poszłam na studia aktorskie, a potem ochoczo prowadziłam zajęcia aktorskie dla młodzieży i dorosłych i trochę grałam. Teraz już tylko patrzę, podziwiam, inspiruję się i wciąż kocham teatr. Tyle w nim się dzieje, tyle można zrozumieć. W Jury Społecznym oferuję czułe oko kogoś, kto zna teatr od podszewki i wie, ile pracy kosztuje każdy gest na scenie, oraz radość ze sztuki zwykłej widzki.

KATARZYNA ZYCH

Teatr jest moją pasją od niemal dekady. Miałam okazję być nie tylko widzem, ale również poznać od podszewki machinę tworzenia spektaklu. Dzięki temu patrzę na teatr z wielu perspektyw – z jednej strony rozumiem proces i pracę twórców, z drugiej zachowuję spojrzenie widza. W Jury Społecznym chcę być głosem odbiorcy, który nie tylko ocenia formę czy grę aktorską, ale przede wszystkim pyta o emocje i o to, jak spektakl rezonuje z widownią.

NAGRODA TEATRU POLSKIEGO RADIA

Nagrodę stanowi zaproszenie do realizacji słuchowiska w Teatrze Polskiego Radia. Wyróżnienie przyznawane jest przez Julię Mark, dyrektorkę Teatru Polskiego Radia.

Teatr Polskiego Radia i Festiwal INTERPRETACJE spotykają się ponownie, i to w szczególnym momencie. W obliczu wojny za wschodnią granicą, coraz bardziej skomplikowanej rzeczywistości geopolitycznej i pomieszania wszelkich dyskursów w świecie sztucznej inteligencji, sztuka wnikliwej interpretacji zdaje się zrzeszać sojuszników i sojuszniczki. Teatr radiowy ma za sobą sto lat historii. Jego początki sięgają pierwszych radiowych realizacji, które wypracowały własny język ingerowania w rzeczywistość, oparty na wydobywanym głosie, błyskotliwej interpretacji aktorskiej, ciszy i odwadze pobudzania wyobraźni. Festiwal INTERPRETACJE zrodził się z potrzeby stworzenia miejsca, w którym można przyglądać się sztuce reżyserii, konfrontować różne języki teatru i dostrzegać twórczynie i twórców, którzy zmieniają jego kształt.

Są takie spotkania, które wynikają z podobieństwa, i takie, które wynikają ze wspólnoty celów. Teatr Polskiego Radia i Festiwal INTERPRETACJE łączy nie tyle medium, co sposób myślenia o sztuce: przekonanie, że wnikliwa interpretacja rzeczywistości może mieć na nią realny wpływ.

Tegoroczna Nagroda Teatru Polskiego Radia jest częścią tego dialogu. Przyznajemy ją osobie, której interpretacja współczesności pozwala spojrzeć na nią w sposób wywrotowy, wnikliwy, wbrew utartym schematom myślenia.

Julia Mark, Martyna Wawrzyniak

JULIA MARK

Reżyserka teatralna, dyrektorka Teatru Polskiego Radia. Absolwentka Wiedzy o Teatrze w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie, Wydziału Reżyserii Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie, a także studiów z zakresu zarządzania kulturą na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Realizowała przedstawienia zarówno na scenach dramatycznych, jak i lalkowych. W jej dorobku znajdują się między innymi „Mój niepokój ma przy sobie broń" Mateusza Pakuły w Teatrze im. Stefana Żeromskiego w Kielcach, „Karskiego historia nieprawdziwa" w Teatrze im. Cypriana Kamila Norwida w Jeleniej Górze, „Zastrzel mnie i weź ze sobą" Marii Spiss w Teatrze Nowym w Krakowie. Jej spektakle prezentowane były podczas najważniejszych festiwali teatralnych w Polsce, między innymi Festiwalu Polskich Sztuk Współczesnych R@Port, Festiwalu Nowego Teatru w Rzeszowie, Wałbrzyskich Fanaberii Teatralnych, Boskiej Komedii czy festiwalu M-Teatr.

Julia Mark jest laureatką konkursu reżyserskiego organizowanego przez Teatr im. Jana Kochanowskiego w Opolu, zdobywczynią Dzikiej Róży Dziennikarzy za spektakl „Mój niepokój ma przy sobie broń", laureatką Srebrnego Kluczyka za „Karskiego historię nieprawdziwą" oraz nagrody Don Kichota za debiut reżyserski w Teatrze Polskiego Radia.

Obok działalności reżyserskiej przez lata zajmowała się edukacją teatralną, prowadząc zajęcia w Lart StudiO oraz IX Prywatnym Liceum Aktorskim Lart. Przez rok przed objęciem stanowiska dyrektorki Teatru Polskiego Radia pełniła funkcję kierowniczki literackiej Zespołu Reżyserów i Realizatorów Teatru Polskiego Radia.

POMIĘDZY SCENĄ A KAMERĄ

Prezentacje spektakli Teatru Telewizji były organiczną częścią Festiwalu Sztuki Reżyserskiej od pierwszej jego edycji. Dla dyrektora Kazimierza Kutza stanowiło oczywistość, że trzeba prezentować je na równi z przedstawieniami żywego planu w konkursie głównym. W kolejnych edycjach wyglądało to różnie. Były lata, w których Teatru Telewizji nie było wcale, były takie, że pojawiały się pojedyncze tytuły. Obecność telewizyjnych przedstawień w konkursie świadczyła tak o kondycji festiwalu, jak i o kondycji Teatru Telewizji. Tym bardziej cieszy nas fakt, że w tegorocznej edycji pokażemy aż pięć tytułów, które spełniają (bardzo dla telewizyjnych twórców trudne) warunki regulaminowe festiwalu.

Tak się złożyło, że trzy z pięciu tytułów wyreżyserowały kobiety i jest to namacalny sygnał zmiany, jaka dokonała się i na uczelniach artystycznych, i w zawodzie – mamy coraz więcej reżyserujących kobiet. Być może ta genderowa przewaga powinna stać się przedmiotem głębszej analizy lub dyskusji. My obserwujemy, że przynosi ona poszerzenie spektrum tematów oraz znacząco wpływa na wybór środków, jakimi posługują się twórcy. Jeden z prezentowanych spektakli to realizacja klasyki (i jest to wybór stosunkowo rzadki wśród młodych telewizyjnych artystów), dwa to telewizyjne przeniesienia przedstawień, które swoje premiery miały w teatrach dramatycznych (choć w przypadku „Pieśni piekarzy polskich" to właściwie nie przeniesienie dyplomu, a telewizyjna adaptacja studenckiego spektaklu). Jeden spektakl to przedstawienie dla dzieci (o przyjaźni i dorastaniu), a trzy poruszają ważne kwestie społeczne: opieki nad chorującymi lub starzejącymi się rodzicami, asystencji seksualnej i pracy prekaryjnej najmłodszego pokolenia.

Każdy z prezentowanych spektakli to inny sposób operowania kamerą i inny model opowiadania historii, co oznacza, że każdy zaprasza widza do trochę innego rodzaju uczestnictwa. Pięć spektakli Teatru Telewizji na tegorocznych INTERPRETACJACH to wyjątkowe spotkanie z pięcioma niezwykle oryginalnymi twórcami, których kolejne dokonania na pewno trzeba uważnie śledzić.

Joanna Biernacka-Płoska
Redaktorka programowa Teatru Telewizji

fot. Karolina Jóźwiak

fot. Natasza Młudzik

KRÓLOWA MIŁOŚCI

„Królowa miłości" to współczesny moralitet i wiwisekcja rodzinnych relacji. Opowieść o ślepej miłości matki do syna-mordercy i miłości córki do matki, która wypiera zbrodnię syna. Historia o lojalności, winie i moralnej odwadze – i o rozliczeniu z życiem w obliczu nadciągającej śmierci. Czy milczenie w obliczu zła to też forma winy? Co tracimy, gdy udajemy, że nic się nie stało? I czy miłość, która wszystko wybacza, powinna też wszystko przemilczeć?

twórcy

tekst Sandra Szwarc
reżyseria Monika Czajkowska
scenografia Aleksandra Reda
kostiumy Zofia Komasa
muzyka Antoni Wojnar
zdjęcia Oleksandr Pozdnyakov
montaż Szymon Sabarański, Monika Czajkowska

obsada

Dominika Bednarczyk Opiekunka
Izabella Dudziak Klara
Anna Dymna Jadwiga
Aleksandra Konieczna Sąsiadka

fot. Natasza Młudzik

MONIKA CZAJKOWSKA

Reżyserka, dramaturżka, dramatopisarka. Absolwentka Szkoły Filmowej w Łodzi, Wydziału „Artes Liberales" Uniwersytetu Warszawskiego oraz Szkoły Teatru Iwana Wyrypajewa. Wykładowczyni Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi oraz Akademii Teatralnej w Warszawie – filii w Białymstoku. Zdobywczyni Nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego za scenariusz i reżyserię spektaklu „Podejdź bliżej" oraz III Nagrody Publiczności w konkursie MONOTEATR #wdomu za monodram „Działanie (nie) będzie potępione". Zwyciężczyni 34. Konkursu na Sztukę Teatralną dla Dzieci i Młodzieży i półfinalistka 17. Gdyńskiej Nagrody Dramaturgicznej. Jest laureatką Stypendium Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Kultura w sieci, Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Młoda Polska, Gdańskiego Stypendium Kulturalnego oraz Stypendium dla twórców kultury Województwa Pomorskiego.

fot. Natasza Młudzik

PIEŚNI PIEKARZY POLSKICH

Autorem tekstu jest Mariusz Gołosz – jeden z najzdolniejszych i najwyrazistszych teatralnych młodych głosów literackich. To rapowany musical o dwójce piekarzy podróżujących po Polsce w poszukiwaniu pracy – odjechana, spowita mgiełką mąki opowieść o prekariackiej rzeczywistości w czasach późnego kapitalizmu, opowiadana rozbujaną, hip-hopową nawijką historia ciężkiej harówy dwójki podróżujących za pracą przez Polskę piekarzy.

„Pieśni piekarzy polskich" to rap-musical o mrocznych kulisach powstawania waszych ukochanych wypieków. Klaudia Gębska, jedna z najciekawszych reżyserek młodego pokolenia teatralnych twórców, splata bajkową formę z obrazami ciężkiej fizycznej pracy, a codzienna, zwykła piekarnia staje się przestrzenią najważniejszej rozgrywki o godność zwykłego człowieka. Rymy, trup i mąka sypią się gęsto!

twórcy

tekst Mariusz Gołosz
reżyseria Klaudia Gębska
dramaturgia Patryk Kozłowski
scenografia i kostiumy Kornelia Dzikowska-Demirska
oprawa muzyczna Karol Augustyniak
choreografia Magdalena Kawecka
teksty piosenek Michał Królikowski, Piotr Tuleja, Filip Zaręba
zdjęcia Paweł Flis
montaż Szymon Sabarański
opieka artystyczna Paweł Demirski

obsada

Michał Badeński
Michał Królikowski
Piotr Tuleja
Alfreda Wodyńska
Filip Zaręba

fot. Paweł Flis

KLAUDIA GĘBSKA

Studentka Wydziału Reżyserii i Dramaturgii krakowskiej Akademii Sztuk Teatralnych im. St. Wyspiańskiego. Nominowana do AURORY, Nagrody Dramaturgicznej im. T. Różewicza i Młod(sz)ej Polski. Wyreżyserowane przez nią „Pieśni piekarzy polskich" zdobyły podczas 14. Forum Młodej Reżyserii nagrodę za reżyserię, nagrodę specjalną „WyspianKiss" oraz Nagrodę Teatru Telewizji, dzięki której przedstawienie zostało zrealizowane w formie spektaklu telewizyjnego.

fot. Waldemar Kompała

PEŁNA POWAGA. KOMEDIA DLA LUDZI BEZ POCZUCIA HUMORU

Nowoczesna wersja klasycznej angielskiej komedii odchodzi od Wilde'owskiej satyry społecznej w stronę aktualnej opowieści o młodych ludziach zanurzonych w konwenansach społecznych i poszukujących prawdy o sobie, również poprzez eksplorację własnych „alternatywnych tożsamości". Pierwszoplanowym tematem jest tu ludzka podwójność – między idealnym, zwykle niezgodnym z rzeczywistością wyobrażeniem samego siebie a krzywym zwierciadłem społecznych oczekiwań oraz potrzebą autokreacji. Główni bohaterowie to osoby z elit, gnębione jednak poczuciem nudy, beznadziei i bezsensu.

Uwspółcześniony w tłumaczeniu język Wilde'a kontrastuje z nawiązującą do epoki, ale formalnie przetworzoną estetyką. Jak zapowiadał reżyser: „Korzystając z charakterystycznej dla Wilde'a kampowości, zabawimy się epoką, wykrzywimy ją, umiejscawiając akcję poza czasem, w świecie nieskończonych możliwości, w którym słowa i gesty straciły swoją wagę".

twórcy

tekst Oscar Wilde
przekład Maciej Stroiński
reżyseria Tadeusz Kabicz
scenografia Ewa Gdowiok
kostiumy Dorota Roqueplo
zdjęcia Jakub Stolecki
muzyka Szymon Sutor
montaż Jakub Motylewski

obsada

Piotr Trojan Algernon Moncrieff
Mateusz Więcławek John Worthing
Danuta Stenka Lady Augusta Bracknell
Dorota Segda Letycja Pryzma
Jaśmina Polak Gwendalina
Helena Urbańska Celina
Piotr Cyrwus Ksiądz Ferdynand Ornat
Adam Biedrzycki Leon
Sławomir Sulej Felix

fot. Natasza Młudzik

TADEUSZ KABICZ

Reżyser, scenarzysta i dramaturg. Absolwent Reżyserii w Szkole Filmowej im. Krzysztofa Kieślowskiego w Katowicach oraz Szkoły Wajdy. Studiował filologię polską i wiedzę o kulturze na Uniwersytecie Warszawskim. Współpracował m.in. z Teatrem Żeromskiego w Kielcach, Teatrem Nowym w Łodzi, Teatrem Studio w Warszawie, Teatrem Miejskim w Gliwicach oraz teatrami muzycznymi w Poznaniu, Łodzi, Szczecinie i Warszawie. Od 2024 roku reżyser Teatru Polskiego Radia. Na Festiwalu „Dwa Teatry" dwukrotnie otrzymał nagrodę za scenariusz adaptacji radiowej słuchowisk „Kroki" oraz „Ciało moje". W Teatrze Telewizji debiutował w 2025 roku spektaklem „Pełna powaga. Komedia dla ludzi bez poczucia humoru" Oscara Wilde'a.

fot. Waldemar Kompała

PUNKTY TKLIWE

„Punkty tkliwe" Karo Szczypek to wielowarstwowa opowieść o niepełnosprawnym ciele i jego potrzebach, o wsparciu drugiej osoby, a także o społecznej moralności i symbolicznych strukturach władzy. Autorka zadaje na głos pytania, które badają granice moralne współczesnego społeczeństwa: czy jesteśmy gotowi uznać seksualność osób z niepełnosprawnościami oraz ich prawo do realizacji potrzeb seksualnych?

Kreślone przez Szczypek historie przeplatają się między trzema planami: relacji osoby z niepełnosprawnością z asystentką seksualną, medialnym światem opisującej tę „sensacyjną" historię dziennikarki oraz poetyckimi monologami, w których ciało, choroba i czułość stają się nieoczekiwanymi narzędziami oporu. „Punkty tkliwe" to opowieść o intymności – zarówno fizycznej, jak i emocjonalnej – oraz o tym, jak społeczeństwo reguluje dostęp do ciała, dotyku i pragnienia. To także odważny i przejmujący dramat o granicach ciała, o asystencji seksualnej i o potrzebie bliskości. Autorka zderza intymność z językiem systemu – medycznego, medialnego i korporacyjnego – tworząc mocny, aktualny portret współczesnej wrażliwości. W jej świecie czułość bywa aktem buntu, a dotyk formą politycznego sprzeciwu.

twórcy

tekst Karo Szczypek
reżyseria Marek Leszczewski
scenografia Oliwia Waligóra
muzyka Tomasz Mreńca
kostiumy Zuzanna Kot
zdjęcia Max Bugajak
montaż Mariusz Gos

obsada

Anna Paliga Dziewczyna I
Dorota Furmaniuk Dziewczyna II
Anna Szymańczyk Dziennikarka
Sambor Czarnota Redaktor
Jan Kwapisiewicz Adam

fot. Natasza Młudzik

MAREK LESZCZEWSKI

Reżyser filmowy. Studiował teatrologię i historię sztuki na Uniwersytecie Łódzkim. Jest absolwentem reżyserii w Warszawskiej Szkole Filmowej. Jego filmy krótkometrażowe „Wieczne cienie" oraz „Marzenia samotnych ludzi" były prezentowane na ponad 60 międzynarodowych festiwalach filmowych i otrzymały wiele nagród. W Teatrze Telewizji zadebiutował spektaklem „Punkty tkliwe" (2026).

CZŁOWIEK JAKI JEST, KAŻDY WIDZI

Bardzo wysoko w Himalajach znajduje się wyjątkowy hotel: górskie schronisko dla zabłąkanych zwierząt wędrownych, gatunków osiadłych i istot udomowionych. Dyrektorem hotelu jest Yeti, a wicedyrektorką – jego ciekawa świata córka.

Spektakl opowiada o przygodach, ale także o dorastaniu, zmianach w sposobie postrzegania innych, relacjach z rodziną i przyjaciółmi, których warunki musimy nieustannie negocjować. To przede wszystkim opowieść o empatii.

Yetinka zaczyna zadawać ojcu trudne pytania, a ten chce chronić córkę przed niebezpiecznym światem. Yetinka tymczasem jest coraz starsza, coraz więcej rozumie, więc jej tata musi zmodyfikować swój sposób patrzenia na nią. Także ich relacja się zmienia i zaczyna funkcjonować na nowych zasadach. Szukając odpowiedzi na nurtujące ją pytania, Yetinka wyrusza na górską wyprawę. Towarzyszy jej przyjaciółka Wążusia, a w ślad za nimi podążają intrygantka Kawia (świnka morska) i mocno nerwowy, pragnący jak najlepiej wypełniać powierzone mu zadania, Pies.

W spektaklu Yetinka i towarzyszące jej zwierzęta przeżywają przygody wśród górskich szczytów i śnieżnych zamieci, przede wszystkim jednak uczą się ze sobą rozmawiać i konfrontować z tym, co dla nich trudne.

UWAGA: spektakl dla widzów od 5 roku życia

twórcy

tekst Marzena Matuszak
adaptacja Tomasz Walesiak
reżyseria Katarzyna Minkowska
scenografia i kostiumy Marta Kodeniec, inspirowane ilustracjami Grażyny Rigali
muzyka Wojciech Frycz
teksty piosenek Kamil Małanicz
choreografia Krystyna „Lama" Szydłowska
realizacja telewizyjna Józef Kowalewski
montaż Michał Patecki

obsada

Bartosz Bielenia Pies
Jan Sobolewski Kawia
Piotr Polak Yeti
Ewelina Pankowska Yetinka
Igor Shugaleev Człowiek
Krystyna „Lama" Szydłowska Wążusia

fot. Janusz Szymański

KATARZYNA MINKOWSKA

Urodzona w 1992 roku reżyserka teatralna, jedna z czołowych przedstawicielek reżyserii młodego pokolenia. Na scenę przenosi przede wszystkim prozę i inspirowane nią autorskie scenariusze – od Marii Kuncewiczowej przez Geogre'a Orwella po Ottessę Moshfegh. Laureatka Paszportu „Polityki" za 2025 rok „za teatr nowoczesny formalnie, realizowany z rozmachem i wciągający, z ducha psychoterapeutyczny, ale niepozbawiony poczucia humoru i dystansu". W Teatrze Telewizji debiutowała w 2024 roku przeniesieniem „Cudzoziemki" z Teatru Polskiego w Poznaniu.

SCHYŁEK REPUBLIKI. DEBATY O REŻYSERII I DRAMATURGII

Żyjemy w czasach schyłku republiki. Wielkie opowieści o wolności straciły dawną moc. Autorytety strącono z piedestałów, a nowych nie widać. Nad naszymi głowami krążą widma radykalizmów, a rzeczywistość wymyka się prostym diagnozom. To czasy skrajnych polaryzacji i obsesji jednoznaczności, w których chwieją się nie tylko instytucje demokratyczne, ale także języki, którymi opisywaliśmy świat. Wraz z nimi wyczerpała się także formuła teatru politycznego, który ze sceny dokonywał jednoznacznych interwencji. Czy teatr utracił swoją sprawczość? A może właśnie dziś rodzi się nowy model zaangażowania?

Hasłem przyświecającym tegorocznym INTERPRETACJOM są słowa Konrada Swinarskiego: ***„Prawda jest pomiędzy"***. Być może właśnie tam – pomiędzy sceną a widownią, pomiędzy twórcą a odbiorcą, pomiędzy sprzecznymi doświadczeniami – rodzi się dziś nowa sprawczość teatru.

Debata organizowana jest we współpracy z XXIV Festiwalem Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona" i Teatrem Nowym w Zabrzu.

SCHYŁEK REPUBLIKI. REŻYSERIA

Jaką rolę pełni reżyser w świecie, który nie podlega prostym diagnozom? Czy spektakl powinien zajmować stanowisko, być estetycznym komentarzem, czy może raczej otwierać przestrzeń sporu i interpretacji? Debata reżyserska „Schyłek republiki" będzie próbą odpowiedzi na pytanie, czy i jakiej polityczności potrzebuje dziś teatr; przymiarką do zdefiniowania teatru nowych polityczności – odważnego, ale nie dogmatycznego; krytycznego, ale nie mentorskiego; świadomego, że odpowiedzialność twórcy nie kończy się na wypowiedzeniu własnej racji, lecz zaczyna się w spotkaniu z widzem.

W debacie prowadzonej przez Witolda Mrozka udział wezmą: Grzegorz Jarzyna, Janusz Opryński, Wojtek Rodak, Monika Strzępka, Robert Talarczyk

SCHYŁEK REPUBLIKI. DRAMATURGIA

Debata dramaturgiczna „Schyłek republiki" spróbuje odpowiedzieć na pytanie, jakiego języka potrzebuje dziś teatr. Czy współczesna dramaturgia tworzy nowe polityczne narracje – a jeśli tak, czego one dotyczą? Jak pisać opowieści, które nie rezygnują z odpowiedzialności za rzeczywistość, ale nie roszczą sobie prawa do ostatecznych odpowiedzi, pozostawiając przestrzeń dla interpretacji i współtworzenia znaczeń przez widzów? Kryzys wspólnoty jest jednocześnie kryzysem języka. Rozpadają się narracje, które jeszcze niedawno porządkowały świat, a wraz z nimi zmienia się także sposób pisania dla teatru. Co dzieje się z dramaturgią, gdy kończą się wielkie opowieści? Czy dramat może nadal być narzędziem społecznej interwencji? Czy formuła „dawania głosu tym, którzy go nie mają", wciąż pozostaje żywa, czy wymaga radykalnego przemyślenia? Jak pisać o świecie, który nigdy nie jest jednoznaczny?

W debacie prowadzonej przez Witolda Mrozka udział wezmą: Beata Dąbrowiecka, Iga Gańczarczyk, Mariusz Gołosz, Mikita Iłynczyk, Miłosz Markiewicz, Zbigniew Stryj

fot. Przemysław Jendroska

STRACH ZŻERA DUSZĘ

„Strach zżera duszę" to melodramatyczna tragifarsa inspirowana twórczością Rainera Wernera Fassbindera. Spektakl rozgrywa się na tle coraz bardziej skomplikowanej sytuacji społeczno-politycznej i opowiada kameralną historię o samotności, potrzebie bliskości i miłości, która przekracza społeczne granice, uprzedzenia i lęk.

To nie tylko opowieść o miłości, ale również refleksja nad dynamicznie zmieniającym się polskim społeczeństwem, w którym pojawia się postać Innego, obcego, nieswojego. „Strach zżera duszę" przygląda się niejednoznacznym zjawiskom i emocjom, które rodzą się w zetknięciu lokalności z wielokulturowością; również tym, które umykają debacie publicznej i mediom, przez co wciąż są dla wielu zaskakujące czy niezrozumiałe.

Jędrzej Piaskowski i Hubert Sulima, wielokrotnie nagradzany duet twórczy, realizując swój pierwszy spektakl w Teatrze Śląskim, przenoszą akcję na współczesny Śląsk. Z charakterystycznym dla siebie humorem, dystansem i wrażliwością analizują aktualne społeczne napięcia i nastroje. Twórcy czerpią z estetyki kampu i karykatury, które pojawiają się w twórczości Fassbindera, by w przewrotny sposób opowiedzieć o walce o niezależność, godność i ukojenie, a zarazem zadać pytania o nasze własne lęki i ich wpływ na relacje z innymi.

Czego tak naprawdę się boimy? Dlaczego strach wciąż zżera nasze dusze? Czy diabeł jest rzeczywiście taki straszny, jak go malują?

UWAGA: dym sceniczny | wulgaryzmy | głośna muzyka | nagość

twórcy

reżyseria Jędrzej Piaskowski
tekst i dramaturgia Hubert Sulima
koncepcja Jędrzej Piaskowski, Hubert Sulima
scenografia Anna Maria Karczmarska, Mikołaj Małek
kostiumy Rafał Domagała
światło Klaudyna Schubert
muzyka Jacek Sotomski
asystent scenografa Kacper Łyszczarz
autor plakatu Filip Studniarek
sufler, inspicjent Anna Kandziora
realizacja światła i wideo Bartłomiej Sowa, Krzysztof Woźniak
realizacja dźwięku Mirosław Witek
kierownictwo produkcji Małgorzata Długowska-Błach
kierownik techniczny produkcji Maciej Rokita
asystentka produkcji Dorota Damec-Hanulak

obsada

Nina Batovska Alona (Ali) Salemova
Dorota Chaniecka Krista, z domu Kurowska, primo voto Jagiełło, córka Emilii, sprzedawczyni Sylwia, sprzątaczka Dorota
Alina Chechelska Bruno Kurowski, syn Emilii, Dorota, przyjaciółka Alony, Stefania Patalita, pracownica cmentarza komunalnego, klientka, sprzątaczka Alina
Andrzej Dopierała Gräfin Marie von Hitlerfehlt, grabarz Erwin, pielęgniarka
Paweł Kruszelnicki Eugen, konkubent Kristy, sprzedawca w sklepie Alony, sprzątaczka Paula
Violetta Smolińska Emilia (Emi) Kurowska
Kateryna Vasiukova Sydonia, przyjaciółka Alony, lekarka, sprzątaczka Katia
Maksym Tatarchuk mężczyzna na wideo

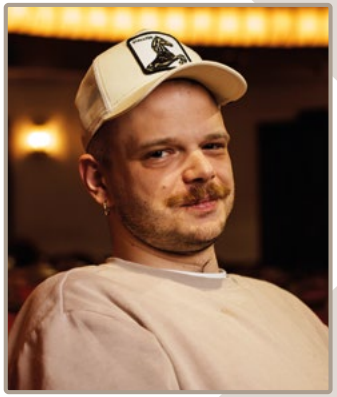

fot. Przemysław Jendroska

JĘDRZEJ PIASKOWSKI

Reżyser teatralny, jeden z czołowych polskich twórców młodego pokolenia. Jest absolwentem Wydziału Reżyserii Dramatu Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. Studiował także muzykologię w Instytucie Muzykologii Uniwersytetu Warszawskiego i malarstwo w ASP w Katowicach. Tworzy twórczy tandem z dramaturgiem Hubertem Sulimą – byli dwukrotnie nominowani do Paszportu „Polityki" w kategorii Teatr (2020, 2021). Jędrzej Piaskowski jest laureatem wyróżnienia „Złoty Prolog 2021" przyznawanego przez Fundację Teatru Myśli Obywatelskiej im. Zygmunta Hübnera.

Reżyserię Piaskowskiego cechuje nielinearne, kalejdoskopowe prowadzenie akcji i postaci, prostota rozwiązań sytuacyjnych i scenicznych, stosowanie ostrego, absurdalnego i często czarnego humoru, używanie estetyki kampu, performatywne podejście do płciowości, zderzanie rozwiązań komicznych z głęboko dramatycznymi oraz wykorzystywanie w spektaklach muzyki klasycznej.

fot. Przemysław Jendroska

CHŁOPACY

Jak wyobrażasz sobie szkockie Glasgow w czasie skomplikowanych politycznie i społecznie lat 90. XX wieku? Protestanci i katolicy, walka i ucieczka, wściekłość i honor, a może… miłość i empatia? Co wybiorą młodzi chłopcy wychowani w środowiskach, których pozornie nic nie łączy? Przejmującą opowieść o dorastaniu w cieniu przemocy i chłodzie biedy na teatralne deski przenoszą reżyser Krzysztof Zygucki i dramaturżka Eugenia Balakireva zainspirowani głośną powieścią „Młody Mungo" Douglasa Stuarta i szesnastowieczną gejowską sielanką pasterską „Piękny pasterz" Jacquesa de Fontany'ego. Przed nami opowieść o sporze męskości z chłopackością, przemocowego patriarchatu z emancypacyjną queerowością. Czy warto walczyć o lepszy świat? I czy da się walczyć… bez walki?

UWAGA: światło stroboskopowe

twórcy

reżyseria Krzysztof Zygucki
tekst i dramaturgia Eugenia Balakireva
choreografia Magdalena Kawecka
muzyka Joanna Szczęsnowicz
scenografia, kostiumy i reżyseria świateł Jerzy Basiura
asystentka reżysera Barbara Dudek
kierownictwo produkcji Małgorzata Długowska-Błach
kierownik techniczny produkcji Maciej Rokita
asystentka produkcji Dorota Damec-Hanulak
realizacja światła Waldemar Janiszek
realizacja dźwięku Oskar Cichoń

obsada

Jan Jakubik James
Anna Kadulska Matka, Siostra, Sąsiadka, Czarnoksiężnik, Cień z podziemia, Margaret Thatcher
Maciej Kamiński Hamish, Gallowgate, Satyr 1, Pasterz 1
Paweł Kruszelnicki Mungo
Marek Rachoń Ojciec, Sąsiad, św. Krzysztof, Satyr 2, Pasterz 2

fot. Przemysław Jendroska

KRZYSZTOF ZYGUCKI

Studiował reżyserię na Wydziale Reżyserii i Dramaturgii Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie, ukończył także prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim i filozofię na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie.

Jako autor zadebiutował tekstem w spektaklu dyplomowym „Pół żarciem, pół serio" w Teatrze AST, a jako dramaturg w „Poza zero, czyli jak pokochałem bombę" w Teatrze BARAKAH w Krakowie.

Jest laureatem pierwszej edycji projektu WyspianKiss w Teatrze Śląskim. W ramach projektu wyreżyserował spektakl „Chłopacy", którego premiera odbyła się w 2025 roku. W tym samym roku wyreżyserował „TRZASK PRASK" w TR Warszawa na podstawie „Dwóch powieści ruchu" Mateusza Górniaka.

W 2026 roku był dramaturgiem spektaklu „Zamknij oczy Nel. W pustyni i w puszczy – epilog" w Narodowym Starym Teatrze, a także dramaturgiem „Wyspy" w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie.

BIURO FESTIWALOWE

Dyrektor Festiwalu
Robert Talarczyk

Producent Festiwalu
Bogusław Jasiok

Kurator Programowy Festiwalu
Bartosz Cudak

Selekcjonerzy spektakli konkursowych
Bartosz Cudak
Michał Centkowski
Wiktoria Tabak

Koordynator Festiwalu
Edyta Sytniewska

Kierownik techniczny Festiwalu
Maciej Rokita

Impresariat
Dagmara Gumkowska
Katarzyna Karnia

Obsługa administracyjna
Magdalena Molska-Goik

Biuro Obsługi Widzów
Barbara Chodacka
Karolina Czarnecka
Katarzyna Szubert
Maciej Pytel

Promocja
Paula Skrzyńska
Anna Januszewska-Turek
Bernadeta Trela

Rzeczniczka prasowa Festiwalu
Paula Skrzyńska

Dział dostępności
Hanna Hochuł
Karolina Rogowska
(tłumacz PJM)

Współpraca
Renata Goliasz-Janiszewska

Projektant graficzny
Filip Studniarek

Redaktor
Julia Korus

ORGANIZATORZY

Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach

Miasto Katowice

Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

KATALOG FESTIWALOWY

wydawca
Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego w Katowicach

redakcja i korekta
Julia Korus
Bartosz Cudak

projekt graficzny
Filip Studniarek

Zdjęcia w katalogu zamieszczono za zgodą zespołów, artystów i producentów biorących udział w Festiwalu. Zdjęcia jurorów Jury Społecznego pochodzą z archiwów prywatnych. Treści dotyczące spektakli powstały na podstawie materiałów promocyjnych producentów.

Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach jest instytucją kultury Samorządu Województwa Śląskiego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

sponsorzy

partnerzy

patroni mediani

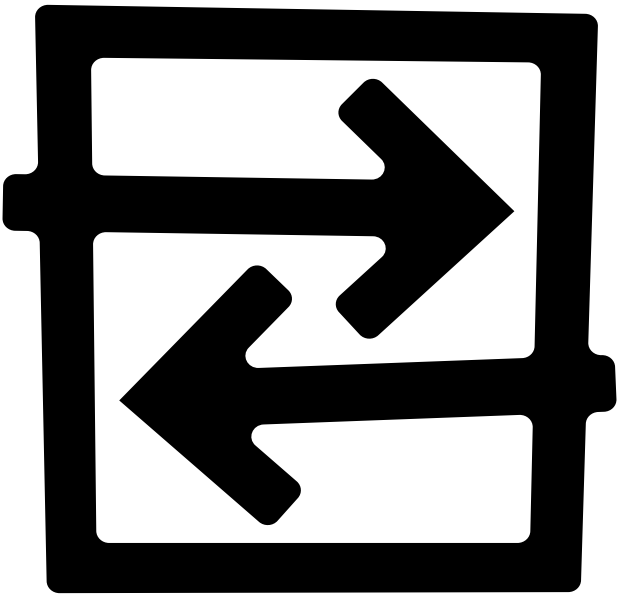

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury
i Dziedzictwa Narodowego pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury

Województwo
Śląskie

Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego
w Katowicach jest instytucją kultury
Samorządu Województwa Śląskiego

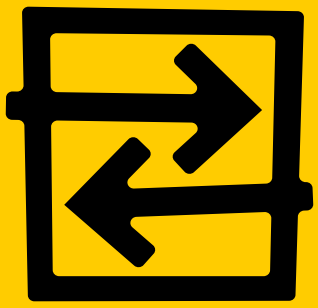

www.festiwal-interpretacje.pl